

ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ

Ορθή Επανάληψη
ως προς τον τίτλο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ &
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αθήνα **18/04/2023**

Αριθ. Πρωτ. Α1161

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Προς : Πίνακας αποδεκτών

Κοιν : Πίνακας αποδεκτών

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Φοίβος Θεοδώρου
Δημήτριος Αλεξανδρής
ΤΑΧ Δ/ΝΣΗ : Κηφισίας 37-39
ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ: 151 23 ΜΑΡΟΥΣΙ
Τηλέφωνο : 2131510916, 2131510975
E-mail : fttheo@gscp.gr, dalex@gscp.gr

ΘΕΜΑ: Κατευθυντήριες οδηγίες για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών για λόγους προστασίας από εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή εξαιτίας δασικών πυρκαγιών και οδηγίες για την σύνταξη ειδικών σχεδίων στα πλαίσια εφαρμογής του αρθ. 23 παρ. 4 του Ν. 4662/2020.

- ΣΧΕΤ :**
1. Ο Ν.3013/2002 "Περί αναβάθμισης της Πολιτικής Προστασίας και λοιπές διατάξεις". (ΦΕΚ102, τευχ. Α), όπως ισχύει.
  2. Ο Ν.4249/2014 "Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας κλπ" (ΦΕΚ 73, τευχ. Α), όπως ισχύει.
  3. Ο Ν.4662/20 «Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 27 τευχ. Α), όπως ισχύει.
  4. Το Άρθρο Τέταρτο παρ. 4 της ΠΝΠ της 14-03-2020 (ΦΕΚ 64/Α'/2020) η ισχύς της οποίας κυρώθηκε με το άρθρο 3 του Ν. 4682 τ.Α' 76/03.04.2020.
  5. Το Π.Δ. 575/1980 "Περί κηρύξεως ιδιαίτερως ευαίσθητων εις πυρκαγιές περιοχών δασών και δασικών εκτάσεων ως επικινδύνων" (ΦΕΚ 157, τευχ Α).
  6. Το Π.Δ. 70/2021 και Π.Δ. 71/2021 περί σύστασης του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και διορισμό Υπουργού και Υφυπουργού αντίστοιχα.
  7. Η ΥΑ 1299/7-4-2003 έγκριση Υπουργού Εσωτερικών του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας με την συνθηματική λέξη Ξενοκράτης (ΦΕΚ 423 τευχ. Β).
  8. Το 8797/06-12-2019 έγγραφό μας «4^η Έκδοση του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών με την κωδική ονομασία "ΙΟΛΑΟΣ", στα πλαίσια του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη "Ξενοκράτης"».
  9. Το 3480/11-05-2020 έγγραφό μας «Έκδοση Πρότυπου Υποδείγματος Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών για την σύνταξη σχεδίων από τους Δήμους της χώρας».
  10. Το υπ αρθ. 2902/27-04-2022 έγγραφο ΓΠΠ «Έργα και μέτρα πρόληψης για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών –Προπαρασκευαστικές δράσεις εμπλεκόμενων φορέων» (ΑΔΑ: ΨΝΛΔ46ΝΠΙΘ-Μ57).
  11. Η Απόφαση 8778/14-03-2020 του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας (ΑΔΑ: ΩΑΨΝ46ΜΤΛΒ-ΛΧΦ)
  12. Η Δ1(δ)/ ΓΠ οικ.49362 /04-08-2021 Εγκύκλιος του Υπουργείου Υγείας (ΑΔΑ: 9ΣΤΧ465ΦΥΟ-627).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μεταξύ των δράσεων, που απαιτούνται για την προστασία της ζωής και της υγείας των πολιτών, είναι και η οργανωμένη προληπτική απομάκρυνσή τους από την περιοχή που τεκμηριωμένα εκτιμάται ότι απειλείται από εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή.

Στο πλαίσιο αυτό θεσμοθετήθηκε το άρθ. 18 του Ν.3613/2007 προκειμένου να προσδιορισθεί το αρμόδιο αποφασίζον όργανο για την εφαρμογή του μέτρου και να υπάρξει διαδικασία στη λήψη της

απόφασης που συνδέεται με την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση των πολιτών από εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή.

Η δράση της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, ως μέτρο προστασίας της ζωής και της υγείας των πολιτών δύναται να εφαρμόζεται εγκαίρως σε περιοχές που αναμένεται να απειληθούν από την εξέλιξη ενός καταστροφικού φαινομένου και ο κίνδυνος παραμονής των πολιτών εντός των περιοχών που αναμένεται να απειληθούν, είναι μεγαλύτερος σε σχέση με τον κίνδυνο μετακίνησης, στον οποίο δύναται να εκτεθούν κατευθυνόμενοι προς ασφαλή χώρο.

Στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθ. 18 του Ν.3613/2007, και ειδικότερα για λόγους προστασίας από εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή εξ αιτίας δασικών πυρκαγιών, η Δ/νση Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (Γ.Γ.Π.Π.), εξέδωσε το 2008 και το 2011 κατευθυντήριες οδηγίες για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών. Οι ανωτέρω οδηγίες είχαν ενσωματωθεί στο Παράρτημα ΣΤ' (Προσθήκη ΣΤ2') των προηγούμενων εκδόσεων του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών.

Το 2014, μετά από σειρά ετών εφαρμογής του ανωτέρω θεσμικού πλαισίου, το άρθ. 18 του Ν.3613/2007 αναθεωρήθηκε με το άρθρο 108 του Ν.4249/2014.

Σε εφαρμογή του άρθ. 108 του Ν.4249/2014, η Δ/νση Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, εξέδωσε το 2015 επικαιροποιημένες κατευθυντήριες οδηγίες για την οργανωμένη απομάκρυνση πολιτών, οι οποίες ενσωματώθηκαν στο Μέρος XI της 4ης Έκδοσης του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών με την κωδική ονομασία "ΙΟΛΑΟΣ".

Το έτος 2020, με τον Ν.4662/20 «Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις» (σχετικό 3) το άρθρο 108 του Ν.4249/2014 καταργήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 182 του Ν.4662/2020.

Στο πλαίσιο αυτό κρίθηκε αναγκαία η αναθεώρηση των κατευθυντήριων οδηγιών που εκδοθήκαν το 2015 και η έκδοση του παρόντος εγγράφου με βάση το νεότερο θεσμικό πλαίσιο, στο οποίο μεταξύ άλλων προβλέπεται η σύνταξη ειδικών σχεδίων για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση των πολιτών από τους Δήμους και τις Περιφέρειες (αρθ. 23 παρ. 4 Ν.4662/2020).

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1.1. ΝΕΟΤΕΡΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Με το άρθρ. 1, παρ.13, του Ν.4662/2020 ορίζεται ότι η «Οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών (Evacuation): περιλαμβάνει το σύνολο των ενεργειών για την προληπτική απομάκρυνση των πολιτών που βρίσκονται σε κίνδυνο εξαιτίας της παραμονής τους πλησίον περιοχής που απειλείται από ένα καταστροφικό φαινόμενο που είναι σε εξέλιξη. Ειδικότερα σύμφωνα με το άρθρο 27 του Ν. 4662/2020

- Η οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών από μια περιοχή (ολική ή μερική) αποτελεί προληπτικό μέτρο πολιτικής προστασίας και οργανώνεται για την προστασία της ζωής και της υγείας των πολιτών, όταν τεκμηριωμένα μία περιοχή εκτιμάται ότι, απειλείται από εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή και ο κίνδυνος λόγω της παραμονής των πολιτών σε αυτή είναι σοβαρός.
- Η απόφαση για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών λαμβάνεται, σύμφωνα με το άρθρο 29 του Ν. 4662/2020 και σύμφωνα με το κείμενο θεσμικό πλαίσιο, τις κατευθυντήριες οδηγίες, εγκυκλίους και κανονιστικές πράξεις της διοίκησης αναφορικά με αυτή και το οποίο παραμένει σε ισχύ και μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

Τυχόν ειδικότερα ζητήματα, που δεν συμπεριλαμβάνονται στα ανωτέρω, ρυθμίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας¹ και των εκάστοτε συναρμόδιων Υπουργών, μετά από εισήγηση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας

¹ Π.Δ. 70 ΦΕΚ Α 161/9.9.2021 «Σύσταση Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» και άρθρο 181 παρ. 18 του Ν.4662/2020.

Συγκεκριμένα, με το άρθρο 29 παρ. 4στ' του Ν. 4662/2020 αναφέρεται πλέον ρητά ότι:

- Η λήψη της απόφασης για την οργανωμένη απομάκρυνση των πολιτών αποτελεί ευθύνη των κατά τόπους Δημάρχων, οι οποίοι έχουν τον συντονισμό του έργου πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση της καταστροφής σε τοπικό επίπεδο.
- Όταν η εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή μπορεί να επηρεάσει πάνω από έναν (1) Δήμο, η απόφαση λαμβάνεται από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη, ο οποίος μπορεί να εξουσιοδοτήσει σχετικούς τον οικείο χωρικό Αντιπεριφερειάρχη.

Όταν η εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή μπορεί να επηρεάσει πάνω από μία Περιφέρεια, η ανωτέρω απόφαση λαμβάνεται από τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, ή, σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματός του, από τον νόμιμο Αναπληρωτή του στο Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας, τον Διοικητή του Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας, και εκτελείται από τους αρμόδιους Περιφερειάρχες και Δημάρχους.

- Η λήψη των ως άνω αποφάσεων οργανωμένης απομάκρυνσης πολιτών, βασίζεται στις εισηγήσεις των φορέων που, κατά περίπτωση, έχουν την ευθύνη περιορισμού των επιπτώσεων από την εξέλιξη της καταστροφής.

Στην προκειμένη περίπτωση έχοντας ως δεδομένο ότι ο κίνδυνος για τους πολίτες προκαλείται από την εκδήλωση και εξέλιξη δασικής πυρκαγιάς, αρμόδιο όργανο για

- να εισηγηθεί το μέτρο της οργανωμένης απομάκρυνσης πολιτών, είναι ο εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικός του Πυροσβεστικού Σώματος, ο οποίος ενεργεί σε τοπικό επίπεδο ως συντονιστής του πυροσβεστικού έργου και
- να αποφασίσει τη λήψη του μέτρου είναι ο κατά τόπο αρμόδιος Δήμαρχος ή Περιφερειάρχης, ή χωρικός Αντιπεριφερειάρχης, κ.λπ., σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 29 παρ. 4στ' του Ν.4662/2020 όπως ισχύει.

Επισημαίνεται ότι η δράση της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης που δρομολογείται ως μέτρο για την προστασία των πολιτών, έχει χαρακτήρα **μη υποχρεωτικό**, βασιζόμενη στην έγκαιρη ενημέρωσή τους για τον κίνδυνο και τις πιθανές συνέπειες που έχει η παραμονή τους στο χώρο για τον οποίο έχει ληφθεί η απόφαση της απομάκρυνσης τους για προληπτικούς λόγους.

Τέλος σύμφωνα με το αρθ. 23 παρ. 4, του Ν 4662/2020) προβλέπεται :

Στα Περιφερειακά και Τοπικά Σχέδια των Περιφερειών και των Δήμων, συμπεριλαμβάνονται **Ειδικά Σχέδια** για την προληπτική οργανωμένη απομάκρυνση των πολιτών, τα οποία καταρτίζονται με τη συνδρομή των κατά τόπους αρμόδιων αστυνομικών, πυροσβεστικών, υγειονομικών και λιμενικών αρχών. Ειδικότερα, τα ανωτέρω σχέδια περιλαμβάνουν, ιδίως,:

- Διαδικασίες για τη λήψη απόφασης οργανωμένης απομάκρυνσης πολιτών για λόγους προστασίας της ζωής ή της υγείας τους, από εν εξελίξει ή από επαπειλούμενο κίνδυνο ή απειλή.
- Εναλλακτικές οδεύσεις απομάκρυνσης και μέτρα εξασφάλισής της, όπως ενδεικτικά η προσωρινή μονοδρόμηση οδών διπλής κατεύθυνσης.
- Τρόπους και δυνατότητες μεταφοράς πολιτών, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης μέσων μαζικής μεταφοράς.
- Διαδικασίες για την ενημέρωση του κοινού πριν και κατά τη διάρκεια της οργανωμένης απομάκρυνσης, συμπεριλαμβανομένων και των ατόμων με κινητικές δυσκολίες ή ειδικές ανάγκες.
- Δράσεις για την εύρεση θέσεων κατάλληλων χώρων υποδοχής, προσωρινής καταφυγής, στέγασης και παροχής διοικητικής μέριμνας.

Στο πλαίσιο αυτό κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι η **έκδοση κατευθυντήριων οδηγιών** της διοίκησης που προβλέπεται στο ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο, όπου στην προκειμένη περίπτωση ως αρμόδιο διοικητικό όργανο για την έκδοση τους είναι η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (Γ.Γ.Π.Π.), **συνδέεται** κυρίως με τις βασικές προϋποθέσεις και τα κριτήρια που θα πρέπει να λάβει υπόψη του το αρμόδιο όργανο (Δήμαρχος, κλπ.), προκειμένου να αποφασίσει την εφαρμογή του μέτρου της προληπτικής απομάκρυνσης

των πολιτών από εξελισσόμενη δασική πυρκαγιά προς κατοικημένη περιοχή, όπως επίσης και τις δράσεις που θα πρέπει κατά προτεραιότητα να δρομολογήσει υπό το συντονισμό του στα πλαίσια εφαρμογής του μέτρου.

Πλέον των ανωτέρω και αναφορικά με το ειδικό σχέδιο προληπτικής οργανωμένης απομάκρυνσης των πολιτών που προβλέπεται να καταρτισθεί από τους Δήμους και τις Περιφέρειες, διευκρινίζεται ότι εφόσον θεσμικά προβλέπεται να συμπεριλαμβάνεται στα Περιφερειακά και Τοπικά σχέδια των Περιφερειών και των Δήμων, είναι προφανές ότι το ειδικό σχέδιο θα αποτελεί παράρτημα των Σχεδίων των Περιφερειών και των Δήμων που έχουν ήδη συνταχθεί για την Αντιμετώπιση Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών με την κωδική ονομασία "ΙΟΛΑΟΣ".

Σχετικά με το περιεχόμενο των ειδικών σχεδίων που σύμφωνα με αρθ. 23 παρ. 4 του Ν.4662/2020 καταρτίζεται και συντάσσεται με τη συνδρομή των κατά τόπους αρμόδιων Αστυνομικών, Πυροσβεστικών, Υγειονομικών και Λιμενικών αρχών, παρέχονται οδηγίες στο παρόν έγγραφο σχετικές με το περιεχόμενο του.

Σημειώνεται ότι η κατάρτιση ενός τέτοιου σχεδίου θα συμβάλει στον εκ των προτέρων σχεδιασμό για την έγκαιρη εφαρμογή του μέτρου, χωρίς να χάνεται πολύτιμος χρόνος για τη συλλογή πληροφοριών που κρίνονται απαραίτητες στη λήψη των αποφάσεων, λαμβάνοντας υπόψη και σχετικούς περιορισμούς με κυριότερο τον περιορισμό ότι είναι δύσκολη η εκ των προτέρων η γνώση και επακριβής περιγραφή σε ένα σχέδιο των συνθήκων κάτω από τις οποίες μπορεί να εκδηλωθεί και εξελιχθεί μια δασική πυρκαγιά στο μέλλον η οποία ενδέχεται να απειλήσει τη ζωή, την υγεία και τη περιουσία των πολιτών.

Σε αντίθετη περίπτωση, η απουσία εκ των προτέρων σχεδιασμού και η έλλειψη πληροφοριών που κρίνονται απαραίτητες στη λήψη των αποφάσεων, ενδέχεται να οδηγήσει σε αντίθετο από το αναμενόμενο αποτέλεσμα κατά την εφαρμογή του μέτρου.

1.2 ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΕΞΑΙΤΙΑΣ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ

1.2.1 Κίνδυνοι που διατρέχουν οι πολίτες εξαιτίας δασικών πυρκαγιών

Ο κίνδυνος που διατρέχουν οι πολίτες εξαιτίας δασικών πυρκαγιών προέρχεται, από την έκθεση του ανθρώπινου οργανισμού σε πολύ υψηλές θερμοκρασίες εξ αιτίας της θερμότητας που παράγεται από την καύση της φυτικής βιομάζας, καθώς και από την έκθεση του ανθρωπίνου οργανισμού σε παράγωγα καύσης (καπνός, αιωρούμενα σωματίδια, καύτρες) τα οποία διαχέονται στην ατμόσφαιρα.

Στις περιπτώσεις που στην πορεία εξέλιξης μιας πυρκαγιάς υπάρχει εμπλοκή και καύση και άλλων ειδών καύσιμης ύλης, πέραν της φυτικής βιομάζας, όπως οικοδομικών υλικών, απορριμμάτων, κλπ., ο κίνδυνος διαφοροποιείται ανάλογα με το είδος της καύσιμης ύλης.

Κατά τη διάρκεια μίας πυρκαγιάς, ο καπνός που παράγεται αποτελείται από πληθώρα αιωρούμενων σωματιδίων, η σύσταση των οποίων εξαρτάται από το είδος του καύσιμου υλικού. Οι επιπτώσεις στην υγεία από την εισπνοή αυτών των σωματιδίων, ποικίλλουν ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της σύστασης τους, τη διάμετρο τους, τον βαθμό και τη διάρκεια έκθεσης, τις ατμοσφαιρικές συνθήκες, το επίπεδο της υγείας του κάθε ατόμου, καθώς και την αντίδραση του κάθε οργανισμού.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την Δ1(δ)/ΓΠοικ.49362/04-08-2021 Εγκύκλιο του Υπουργείου Υγείας (ΑΔΑ: 9ΣΤΧ465ΦΥΟ-627), η έκθεση στον καπνό μιας πυρκαγιάς ενδέχεται να προκαλέσει ερεθισμούς στα μάτια και την αναπνευστική οδό, βήχα, βρογχίτιδα, καθώς και να επιδεινώσει ή να πυροδοτήσει συμπτώματα κρίσης άσθματος και σε ορισμένες περιπτώσεις διαταραχή της αναπνευστικής λειτουργίας όπως δύσπνοια. Επίσης, σε άτομα με υποκείμενα νοσήματα ενδέχεται να συμβάλει σε διαταραχές ρυθμού της καρδιάς και σε ακραίες περιπτώσεις σε καρδιαγγειακά επεισόδια με κατάληξη τον θάνατο.

Συνεπώς, στις περιπτώσεις που κρίνεται απαραίτητη η προστασία των πολιτών από τις επιπτώσεις του καπνού που εκλύεται από πυρκαγιά σε καύσιμα φυτικής προέλευσης, θα πρέπει τα ιδιαίτερα ευάλωτα άτομα με αναπνευστικά προβλήματα ή άσθμα, οι πάσχοντες από υπερευαισθησία της αναπνευστικής οδού, άτομα με καρδιαγγειακές ασθένειες, όπως επίσης και οι ηλικιωμένοι, τα παιδιά, τα βρέφη και οι έγκυες γυναίκες, να απομακρυνθούν άμεσα από την περιοχή που εξελίσσεται η πυρκαγιά ή να παραμείνουν

εφόσον δεν συντρέχουν άλλοι λόγοι εντός των κατοικιών τους σε κλειστούς χώρους προφυλαγμένους από την είσοδο του καπνού.

Ένας ακόμα κίνδυνος που διατρέχουν οι πολίτες εξαιτίας δασικών πυρκαγιών είναι τα θερμικά εγκαύματα που προκαλούνται από την έκθεση του οργανισμού σε φλόγες ή σε θερμά αέρια. Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο κίνδυνος εγκαυμάτων του κατώτερου αναπνευστικού συστήματος, εξαιτίας της εισπνοής θερμών αερίων, ο οποίος μπορεί να προκαλέσει σημαντικές επιπλοκές και να καθορίσει την έκβαση των ασθενών, καθώς η παρουσία τους διπλασιάζει την θνητότητα του εγκαυματία.

Η θνητότητα των ασθενών με θερμικό έγκαυμα εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Σύμφωνα με σχετικές μελέτες² η θνητότητα διαφοροποιείται και εξαρτάται από το σημείο, το μέγεθος και τη βαρύτητα του εγκαύματος, την ηλικία και την κατάσταση της υγείας του εγκαυματία, το φύλο του, τη συνύπαρξη αναπνευστικού εγκαύματος και την εισπνοή καπνού.

Με βάση τα ανωτέρω είναι σαφές ότι η πιθανότητα επιβίωσης ενός ατόμου ανεξαρτήτως ηλικίας, ελαχιστοποιείται εάν επιχειρήσει να απομακρυνθεί βαδίζοντας εκτεθειμένος σε υψηλές θερμοκρασίες, θερμά αέρια, καύτρες και εκλυόμενους καπνούς σε υπαίθριο χώρο που βρίσκεται στην πορεία εξέλιξης μιας δασικής πυρκαγιάς.

Επίσης, η διαφυγή των πολιτών προς την παράκτια ζώνη δεν εγγυάται την ασφάλεια τους ειδικά όταν η δασική βλάστηση, έχει μεγάλη εγγύτητα με την παραλία. Στις περιπτώσεις αυτές ειδικά όταν η δασική πυρκαγιά έχει πορεία εξέλιξης προς την ακτογραμμή οι πολίτες που θα καταφύγουν στην παραλία θα βρεθούν εκτεθειμένοι σε υψηλές θερμοκρασίες, θερμά αέρια, καύτρες και εκλυόμενους καπνούς και η πιθανότητα επιβίωσης τους ελαχιστοποιείται εάν δεν εξασφαλισθεί η έγκαιρη απομάκρυνση τους με πλωτά μέσα εφόσον είναι δυνατή η προσέγγιση τους.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι η πιθανότητα επιβίωσης ενός ατόμου σε ένα κτίριο κατασκευασμένο από μη αναφλέξιμα οικοδομικά υλικά είναι πολύ μεγαλύτερη από την πιθανότητα επιβίωσης σε ένα επιβατικό αυτοκίνητο που βρίσκεται στην πορεία εξέλιξης μιας δασικής πυρκαγιάς εκτεθειμένο σε υψηλές θερμοκρασίες, θερμά αέρια, καύτρες, εκλυόμενους καπνούς και άλλους κινδύνους, όπως ακινητοποίησης του λόγω εμποδίων στο οδόστρωμα ή λόγω χαμηλής ορατότητας, κλπ.

1.2.2 Κίνδυνοι που διατρέχουν τα κτίρια εξαιτίας δασικών πυρκαγιών.

Με τον όρο πυρκαγιά, χαρακτηρίζουμε την ανεπιθύμητη και εκτός ελέγχου καύση διαφόρων υλικών. Η καύση είναι μια εξώθερμη χημική αντίδραση (ταχεία οξειδωση) στην οποία εκλύονται μεγάλες ποσότητες θερμότητας. Η καύση απαιτεί τη συνύπαρξη καύσιμης ύλης, οξυγόνου και θερμότητας. Η απομάκρυνση ενός και μόνο στοιχείου εξ αυτών, έχει σαν αποτέλεσμα τη διακοπή της και ως εκ τούτου σταματά η εξέλιξη της πυρκαγιάς.

Μια δασική πυρκαγιά εξαπλώνεται σε κτίρια και πάσης φύσεως υποδομές, όταν ικανοποιούνται οι απαιτήσεις σε δυνητικά διαθέσιμα καύσιμα και θερμικά φορτία τα οποία, παρουσία οξυγόνου, πληρούν τις προϋποθέσεις για ανάφλεξη και συνέχιση της καύσης. Δηλαδή, μια δασική πυρκαγιά αναπτύσσεται και εξελίσσεται/εξαπλώνεται ως συνεχόμενη πολλαπλασιαστική διαδικασία και όχι ως κινουμένη μάζα όπως σε μια πλημμύρα.

Στα *δυνητικά διαθέσιμα καύσιμα φυτικής προέλευσης*³, που θα επιτρέψουν σε μια δασική πυρκαγιά να εξαπλωθεί και σε δομημένο περιβάλλον, περιλαμβάνονται εκτός από καύσιμα φυτικής προέλευσης και τα

² M.J. Muller, S.P.Pegg and M.R.Rule "Determinants of death following burn injury", 2001, British Journal of Surgery

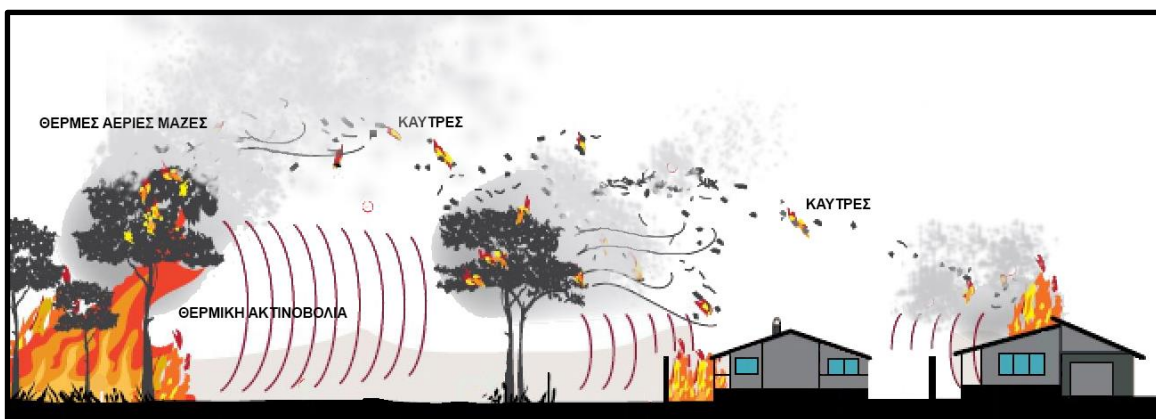
³ Στις πυρκαγιές που εξελίσσονται σε δασικά οικοσυστήματα έχει διαπιστωθεί ότι κατά την εξέλιξη της, όλη η φυτική βιομάζα που τα συγκροτεί δεν αποτελεί καύσιμη ύλη. Το φαινόμενο αυτό εξηγείται από το γεγονός ότι η καύση με ανάφλεξη κατ' αρχήν εξελίσσεται στην επιφάνεια των καύσιμων φυτικής προέλευσης και η πορεία της εξαρτάται από την διαθέσιμη ποσότητα οξυγόνου που υπάρχει στο εσωτερικό τους. Καύσιμα μεγάλων διαστάσεων, όπως για παράδειγμα οι κορμοί ή τα χοντρά κλαδιά των δένδρων, που περιέχουν ελάχιστο διαθέσιμο οξυγόνο στο εσωτερικό τους αναφλέγονται επιφανειακά και καίγονται πολύ δύσκολα, ενώ καύσιμα με μικρές διαστάσεις και μεγάλη επιφάνεια όπως το φύλλωμα των δένδρων, νεαροί θλαστοί ή μικρόκλαδα (διαμέτρου μικρότερης των 2,5 εκατοστών) καίγονται σχετικά εύκολα.

επιμέρους δομικά υλικά ενός κτιρίου, συμπεριλαμβανομένων και υλικών στον περιβάλλοντα χώρο του κτιρίου, μη φυτικής προέλευσης, η αναφλεξιμότητα των οποίων σε συνδυασμό με την έκθεσή τους σε θερμότητα προκαλούμενη από επερχόμενη πυρκαγιά, θα εξασφαλίσει ή θα διακόψει τη συνέχειά της.

Έχει διαπιστωθεί ότι η εκλυόμενη θερμότητα στις δασικές πυρκαγιές εκπέμπεται κατά κύριο λόγο στον περιβάλλοντα χώρο με μορφή ακτινοβολίας η οποία προκαλεί τη γρήγορη προθέρμανση και ανάφλεξη των φυτικής προέλευσης υλικών που βρίσκονται γύρω από το χώρο καύσης, καθώς επίσης και με τη μεταφορά (ροή) θερμών αερίων μαζών που αναπτύσσονται πάνω από τον χώρο καύσης.

Ο ατμοσφαιρικός αέρας, που θερμαίνεται πάνω από το χώρο καύσης ανυψώνεται παρασύροντας μαζί του διάφορα παράγωγα καύσης (στήλη καπνού), στα οποία συμπεριλαμβάνονται και αναμμένα αποκοπτόμενα τεμάχια καύσιμης φυτικής ύλης μικρών διαστάσεων, τα οποία καλούνται καύτρες.

Οι καύτρες κατ' αρχήν ανυψώνονται πάνω από τον χώρο καύσης με τη βοήθεια των θερμών αερίων μαζών (ανοδικό θερμό αέριο ρεύμα) και εν συνεχεία με την βοήθεια του πνέοντος ανέμου μπορεί να παρασυρθούν και να προσγειωθούν σε κάποια απόσταση από τη φλεγόμενη περίμετρο και εφόσον διαθέτουν την απαιτούμενη θερμότητα μπορεί να προκαλέσουν νέες εστίες έναρξης πυρκαγιάς. Η έναρξη νέας εστίας πυρκαγιάς από καύτρες, σε μικρή ή μεγάλη απόσταση από την φλεγόμενη περίμετρο της, εξαρτάται και από την αναφλεξιμότητα - πιθανότητα ανάφλεξης της καύσιμης ύλης υποδοχής. Σε μια δασική πυρκαγιά που εξελίσσεται πλησίον ή στα όρια μιας κατοικημένης περιοχής, οι καύτρες με τη βοήθεια του πνέοντος ανέμου μπορεί να προσγειωθούν στις στέγες των κτιρίων και εφόσον έρθουν σε επαφή με κάποιο εύφλεκτο δομικό υλικό ή διεισδύσουν στο εσωτερικό τους, δύναται να προκαλέσουν έναρξη πυρκαγιάς. Η έναρξη εστίας πυρκαγιάς από καύτρες σε ένα κτίριο μπορεί να συμβεί ακόμα και εάν αυτό βρίσκεται σε κάποια απόσταση από το φλεγόμενο μέτωπο (**Σχέδιο 1**).

Σχέδιο 1. Τρόποι ροής της θερμότητας σε μια δασική πυρκαγιά, που εξελίσσεται πλησίον κτιρίων και απεικόνιση τρόπου μετάδοσης δασικής πυρκαγιάς με μεταφερόμενες καύτρες σε κτίρια (R. Blanch /CSIRO, 2021)

Με βάση τις ανωτέρω παραδοχές προκύπτει ότι η **άμεσα διαθέσιμη καύσιμη φυτική ύλη θεωρείται αυτή που θα υποστηρίξει την καύση και θα συμβάλει άμεσα στην διάδοση και εξάπλωση της πυρκαγιάς**, όπως το ξερό/νεκρό κατακείμενο στο έδαφος φύλλωμα της δενδρώδους και θαμνώδους βλάστησης, τα ξέρα/νεκρά πούδη και αγρωστώδη φυτά, τα ξερά κλαδιά με διάμετρο πολύ μικρότερη των 7,5 εκατοστών που βρίσκονται κατακείμενα στην επιφάνεια του εδάφους, το χλωρό φύλλωμα, οι νεαροί θλαστοί και τα κλαδάκια χλωρά/ξέρα των ιστάμενων δένδρων και θάμνων διαμέτρου μέχρι 6 χιλιοστά. Όσο μεγαλύτερη διάσταση έχουν τα καύσιμα φυτικής προελεύσεις τόσο λιγότερο πιθανό είναι να καταναλωθούν πλήρως από την πυρκαγιά και να συμβάλουν στην εξέλιξη της. Έχει επίσης διαπιστωθεί ότι ξερή φυτική ύλη με διάμετρο μεγαλύτερη των 7,5 εκατοστών, όπως κλαδιά δένδρων δεν έχουν καμία συμβολή στην ταχύτητα διάδοσης και εξάπλωσης μιας δασικής πυρκαγιάς και ξερή φυτική ύλη με διάμετρο μεγαλύτερη των 2,5 εκατοστών και μικρότερη των 7,5 εκατοστών ελάχιστα συμβάλει στην ταχύτητα διάδοσης και εξάπλωσης μιας δασικής πυρκαγιάς. (S-290, Intermediate wildland fire behavior NFES2891 (NWCG) NIFC Boise, US, 2008).

Ως ζώνες υψηλού κινδύνου θα πρέπει να θεωρούνται οι περιοχές στις οποίες τα κτίρια ή εύφλεκτα υλικά που βρίσκονται σε επαφή με τα κτίρια, δύναται να αναφλέγουν, όταν εκτεθούν σε ένα οποιαδήποτε συνδυασμό αποτελούμενο από φλόγες, καύτρες, θερμά αέρια και θερμική ακτινοβολία προερχόμενα από δασική πυρκαγιά. Η εγγύτητα και η ποσότητα της διαθέσιμης προς ανάφλεξη φυτικής, ή μη φυτικής προέλευσης ύλης, περιμετρικά των κτιρίων, η αναφλεξιμότητα των δομικών υλικών κατασκευής τους, η μορφολογία του εδάφους πάνω στο οποίο έχουν δομηθεί και οι καιρικές συνθήκες που θα επικρατήσουν όταν η πυρκαγιά προσεγγίσει το δομημένο περιβάλλον, αποτελούν κριτήρια που θα καθορίσουν την μετάδοση ή μη της πυρκαγιάς στα κτίρια⁴.

Επίσης η αναφλεξιμότητα γενικώς όλων των υλικών σε μια πυρκαγιά θα πρέπει να αναφερθεί ότι συνδέεται μεταξύ άλλων και με την εγγύτητα και τη διάρκεια έκθεσής τους στις φλόγες, δηλαδή στην περιοχή στην οποία αναπτύσσονται οι υψηλότερες θερμοκρασίες.

1.2.3 Κίνδυνοι που διατρέχουν τα κτίρια και οι πολίτες εξαιτίας πυρκαγιών σε αγροτικές εκτάσεις

Μια άλλη περίπτωση που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι ότι πολλές από τις κατοικημένες περιοχές στη χώρα μας συνορεύουν, ή περιβάλλονται από γεωργικά καλλιεργούμενες εκτάσεις⁵ (αγροτικές εκτάσεις) στις οποίες ο κίνδυνος εκδήλωσης πυρκαγιάς, ιδίως κατά την διάρκεια των θερινών μηνών, είναι πιθανός.

Στις εκτάσεις αυτές η διαθέσιμη προς καύση φυτική ύλη, συγκροτείται κυρίως από νεκρά/ξερά φυτικά υπολείμματα μεταξύ εναλλασσόμενων καλλιεργειών, ή από πλώδη/αγρωστώδη φυτά που αναπτύσσονται την άνοιξη κάτω από δενδρώδεις καλλιέργειες (ελαιοκτήματα, κλπ), ή και σε ακαλλιέργητες εκτάσεις, τα οποία εφόσον δεν απομακρυνθούν, κατά την διάρκεια των θερινών μηνών παραμένουν σε ξερή κατάσταση γεγονός που αυξάνει την ευφλεκτότητά τους.

Στις πυρκαγιές που ενδέχεται να εκδηλωθούν κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών, η καύση της ανωτέρω διαθέσιμης ξερής φυτικής ύλης είναι ταχεία. Υπό ευνοϊκές συνθήκες και εφόσον υπάρχει διαθέσιμη ποσότητα καύσιμης φυτικής ύλης και οριζόντια συνέχεια, η ταχεία καύση θα συμβάλει στην ταχύτερη εξέλιξή της πυρκαγιάς. Τα θερμικά φορτία που θα αναπτυχθούν στην περίπτωση αυτή, σε καμία περίπτωση δεν θα είναι ανάλογα με τα θερμικά φορτία που αναπτύσσονται σε δασικές πυρκαγιές στις οποίες η καύσιμη ύλη φυτικής προέλευσης είναι διαθέσιμη σε πολύ μεγαλύτερες ποσότητες.

Με βάση τις παραπάνω διαπιστώσεις αναφορικά με την αναμενόμενη συμπεριφορά των πυρκαγιών που εξελίσσονται στην επιφάνεια των γεωργικών καλλιεργουμένων εδαφών (αγροτικές εκτάσεις), ο κίνδυνος μετάδοσης σε κτίρια από πυρκαγιές που εκδηλώνονται στις εκτάσεις αυτές, είναι σαφώς υποδεέστερος σε σχέση με τον κίνδυνο που διατρέχουν από δασικές πυρκαγιές. Ωστόσο η έκθεση στον καπνό και τα αιρούμενα σωματίδια που εκλύονται σε πυρκαγιές που εξελίσσεται σε γεωργικές εκτάσεις ενδέχεται να προκαλέσει ερεθισμό και διαταραχές στην αναπνευστική λειτουργία των πολιτών που διαβιούν ή βρίσκονται στη περιοχή ειδικά στις ευπαθείς ομάδες όπως αυτές αναφέρονται και περιγράφονται στην παράγραφο 1.2.1.

Τέλος, οι κατευθυντήριες οδηγίες που αφορούν την εφαρμογή του μέτρου οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης από εξελισσόμενη ή επικείμενη δασική πυρκαγιά, δύναται κατ' αναλογία να εφαρμοστούν και σε πυρκαγιές που εξελίσσονται σε γεωργικές εκτάσεις εφόσον συντρέχουν οι αντίστοιχες προϋποθέσεις.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Υπό την προϋπόθεση εισήγησης, από τον εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικού του Πυροσβεστικού Σώματος ο οποίος ενεργεί σε τοπικό επίπεδο ως συντονιστής του πυροσβεστικού έργου προς το αρμόδιο αποφασίζον

⁴ Cohen JD (2000) Preventing disaster: home ignitability in the wildland–urban interface. *Journal of Forestry* 98, 15–21.

Cohen JD (2008) The wildland–urban interface fire problem. *Forest History Today (Fall)*, 20–26.

⁵ Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΚ) 795/2004, γεωργικές εκτάσεις νοούνται οι εκτάσεις αρόσιμης γης που καλλιεργείται για φυτική παραγωγή ή είναι διαθέσιμη για φυτική παραγωγή αλλά ακαλλιέργητη. Τις εκτάσεις αυτές δύναται να καταλαμβάνουν εναλλασσόμενες καλλιέργειες, ή μόνιμες (για πάνω από πέντε έτη) που αποδίδουν επαναλαμβανόμενες συγκομιδές (αμπελώνες, ελαιώνες, κλπ.).

όργανο (Δήμαρχος κλπ.), η δράση της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης ως μέτρο αποφασίζεται και δρομολογείται μόνον όταν εξασφαλίζονται εγκαίρως οι σχετικές πληροφορίες που συνδέονται με την αναμενόμενη πορεία εξέλιξης μιας δασικής πυρκαγιάς, ο συντονισμός μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και η καλή οργάνωση για την ασφαλή υλοποίησή της. Σε αντίθετη περίπτωση η δράση αυτή εύκολα μπορεί να μετατραπεί σε επιχείρηση διάσωσης, την ευθύνη της οποίας στο χερσαίο χώρο, έχει το Πυροσβεστικό Σώμα (άρθρο 75 παρ. 1α του Ν. 4662/2020).

2.1. Εισήγηση για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών λόγω δασικών πυρκαγιών.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, με βάση το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, αρμόδιο όργανο για την εισήγηση του μέτρου της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης των πολιτών από εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή εξ αιτίας δασικής πυρκαγιάς είναι ο εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικός του Πυροσβεστικού Σώματος, ο οποίος ενεργεί σε τοπικό επίπεδο ως συντονιστής του πυροσβεστικού έργου.

Στο πλαίσιο αυτό και υπό την προϋπόθεση ότι μια δασική πυρκαγιά που έχει εκδηλωθεί έχει εκφύγει της αρχικής προσβολής και της δυνατότητας αμέσου περιορισμού και ελέγχου και σύμφωνα με την αναμενόμενη εξέλιξή της, κινείται προς κατοικημένες περιοχές (οικισμοί, πολεοδομικά τμήματα πόλεων), η εισήγηση από τον Επικεφαλής Αξιωματικό του Πυροσβεστικού Σώματος ο οποίος ενεργεί σε τοπικό επίπεδο ως συντονιστής του πυροσβεστικού έργου για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών, θα πρέπει να εξετάζεται εγκαίρως ως προληπτικό μέτρο για την προστασία της ζωής και της υγείας τους και να προτείνονται στο αρμόδιο όργανο (Δήμαρχος, κλπ.) τα όρια της περιοχής ή των περιοχών που θα χρειαστεί να υλοποιηθεί. Δηλαδή το μέτρο αυτό, δύναται να εφαρμοστεί στις περιοχές που ενδέχεται να απειληθούν από την εξέλιξη μιας δασικής πυρκαγιάς (επερχόμενη πυρκαγιά) και ο κίνδυνος παραμονής των πολιτών στις περιοχές αυτές (περιοχές που κατοικούνται) εκτιμάται ότι είναι μεγάλος.

Σε κάθε περίπτωση η εισήγηση για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών, δεδομένων και των κινδύνων που διατρέχουν οι πολίτες κατά την υλοποίησή της, θα πρέπει να βασίζεται σε συγκεκριμένα κριτήρια που αφορούν την αναμενόμενη εξέλιξη της δασικής πυρκαγιάς και τις δυνατότητες περιορισμού και ελέγχου της.

Η εισήγηση από τον εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικό του Πυροσβεστικού Σώματος, ο οποίος ενεργεί σε τοπικό επίπεδο ως συντονιστής του πυροσβεστικού έργου προς το κατά τόπο αρμόδιο όργανο (Δήμαρχο, κλπ) για τη λήψη της απόφασης που αφορά την εφαρμογή του μέτρου της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει και μια εκτίμηση της πορείας και της κατεύθυνσης που αναμένεται να ακολουθήσει η δασική πυρκαγιά κινουμένη προς την κατοικημένη περιοχή, καθώς και μια εκτίμηση του χρόνου προσέγγισης της πυρκαγιάς στην κατοικημένη περιοχή (δηλαδή μια εκτίμηση ότι η πυρκαγιά π.χ. θα προσεγγίσει τον οικισμό σε δυο ώρες από την βόρεια πλευρά του).

Η εκτίμηση αυτή αποτελεί κριτήριο προκειμένου να γνωρίζει το κατά τόπο αρμόδιο όργανο (Δήμαρχος, κλπ) εγκαίρως τα όρια της περιοχής ή των περιοχών που ενδεχομένως θα χρειαστεί να υλοποιηθεί η δράση της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών καθώς και τα χρονικά περιθώρια που έχει στη διάθεση του προκειμένου να λάβει αποφάσεις και να δρομολογήσει τις ενδεικνυόμενες δράσεις πολιτικής προστασίας έχοντας υπόψη το Ειδικό Σχέδιο το οποίο θα έχει καταρτισθεί προκειμένου να συμβάλει στον σχεδιασμό για την έγκαιρη εφαρμογή του μέτρου

Υπενθυμίζεται ότι η εισήγηση βασίζεται στα δεδομένα που έχει στη διάθεσή του ο επικεφαλής του Π.Σ. τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή και ότι η συμπεριφορά μίας δασικής πυρκαγιάς είναι ένα πολύ δυναμικό και ευμετάβλητο φαινόμενο εξαρτώμενο κυρίως από το συνδυασμό συνεχώς μεταβαλλόμενων παραγόντων του φυσικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο εξελίσσεται, τους οποίους, κατά την εξέλιξή της, δύναται να τροποποιεί.

Η εισήγηση από τον εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικό του Πυροσβεστικού Σώματος, προς το κατά τόπο αρμόδιο όργανο (Δήμαρχο, κλπ) μπορεί να γίνει δια ζώσης ή/και τηλεφωνικά. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να έχει επίσημα καθοριστεί, ένα τηλέφωνο έκτακτης ανάγκης που θα λειτουργεί και απαντά όλες τις ημέρες της εβδομάδας (7/7) σε 24ώρη βάση κατά τη διάρκεια της αντιτυρικής περιόδου μέσω του οποίου ο

εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικός του Πυροσβεστικού Σώματος, θα μπορεί να εισηγείται την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση μέσω του Περιφερειακού Κέντρου Επιχειρήσεων του Πυροσβεστικού Σώματος (ΠΕΚΕ), όπως επίσης και μια δ/νση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του Δήμου και Περιφέρειας στην οποία εφόσον συντρέχουν λόγοι θα αποστέλλονται σχετικά αιτήματα κλπ, μέσω του ΠΕΚΕ.

2.2. Λήψη απόφασης για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών όταν η εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή λόγω δασικών πυρκαγιών επηρεάζει έναν (1) Δήμο

Σύμφωνα με το άρθρο 29 παρ. 4στ' του Ν.4662/2020, όταν μια εξελισσόμενη ή επικείμενη δασική πυρκαγιά μπορεί να επηρεάσει κατοικημένες περιοχές όπως οικισμούς, πολεοδομικά τμήματα πόλεων κλπ., εντός ενός (1) Δήμου, η λήψη της απόφασης για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση των πολιτών κατόπιν σχετικής εισήγησης από τον εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικό του Πυροσβεστικού Σώματος ο οποίος ενεργεί σε τοπικό επίπεδο ως συντονιστής του πυροσβεστικού έργου, αποτελεί ευθύνη του κατά τόπον αρμόδιου Δημάρχου, ο οποίος έχει τον συντονισμό του έργου πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών σε τοπικό επίπεδο.

Ζητήματα που συνδέονται με τη λήψη ή μη της απόφασης προληπτικής απομάκρυνσης ατόμων που ευρίσκονται εντός υποδομών ή εγκαταστάσεων που τελούν υπό την εποπτεία φορέων, ή διέπονται από ειδικότερες νομοθεσίες και της δρομολόγησης δράσεων για την υλοποίησής της, αποτελούν αρμοδιότητα των υπευθύνων λειτουργίας τους.

Στην ανωτέρω κατηγορία υποδομών και εγκαταστάσεων υπάγονται *Νοσοκομεία, Νοσηλευτικά Ιδρύματα, Παιδικές Κατασκηνώσεις, Camping, Ιερές Μονές, Αρχαιολογικοί χώροι, Ξενοδοχειακές μονάδες, Εγκαταστάσεις Ενόπλων Δυνάμεων και Σωμάτων Ασφάλειας, Δομές φιλοξενίας προσφυγών Καταστήματα κράτησης/Φυλακές, κλπ.* Νοείται ότι οι εγκαταστάσεις αυτές για να απειλούνται από την εξέλιξη μιας δασικής πυρκαγιάς και να συντρέχουν λόγοι προληπτικής απομάκρυνσης των ατόμων που ευρίσκονται εντός τους, θα πρέπει να συνορεύουν με δάση ή δασικές εκτάσεις και να έχουν μεγάλη εγγύτητα με καύσιμα δασικής προέλευσης.

Στο Τρίτο Μέρος του παρόντος εγγράφου στο κεφάλαιο «Ειδικότερες δράσεις οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών» αναφέρονται ζητήματα που αφορούν την προληπτική απομάκρυνση ατόμων που ευρίσκονται εντός υποδομών και εγκαταστάσεων που τελούν υπό την εποπτεία φορέων, ή διέπονται από ειδικότερες νομοθεσίες.

2.3. Κατευθυντήριες οδηγίες για τη λήψη της απόφασης για την μερική οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών λόγω δασικών πυρκαγιών από τον κατά τόπο αρμόδιο Δήμαρχο

Μια πρώτη προσέγγιση του κινδύνου εξαιτίας δασικών πυρκαγιών που πιθανά διατρέχουν, ή δεν διατρέχουν τα κτίρια που συγκροτούν έναν οικισμό⁶, ή ένα πολεοδομικό τμήμα πόλης και οι πολίτες που διαβιούν /βρίσκονται σ' αυτά, αποτελεί η εγγύτητα τους με καύσιμα δασικής προέλευσης, η οποία μπορεί να καταγραφεί στο Ειδικό Σχέδιο και να αποτελέσει κριτήριο που θα πρέπει να λάβει υπόψη του το αρμόδιο

⁶ Ως **οικισμός** νοείται κάθε διακεκριμένο οικιστικό σύνολο το οποίο αναφέρεται στην τελευταία απογραφή ως οικισμός με πληθυσμό μέχρι και 2.000 κατοίκους ανεξάρτητα εάν ο Δήμος ή η Κοινότητα στον οποίο υπάγονται έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από 2.000 κατοίκους. Σύμφωνα με το αρθ. 3 του Ν. 4772/2021 περί απογράφης κτιρίων και πληθυσμού κατοικιών (ΚΠΚ) **αυτοτελής οικισμός** είναι ένα σύνολο κτιρίων που γειτονεύουν και απέχουν μεταξύ τους μέχρι διακόσια (200) μέτρα, εάν δεν υπάρχει εγκεκριμένο σχέδιο πόλεως, και μέχρι χίλια (1.000) μέτρα, εάν υπάρχει, και περιλαμβάνουν τουλάχιστον δέκα (10) κατοικίες νοικοκυριών ή μία (1) συλλογική κατοικία ή κατοικίες νοικοκυριών και συλλογικές κατοικίες, στις οποίες μπορούν να κατοικήσουν κανονικά τουλάχιστον πενήντα (50) άτομα, ανεξάρτητα εάν αυτά κατοικούν όλο το έτος ή ορισμένη εποχή. **Μικροί οικισμοί** θεωρούνται όσοι κατά την τελευταία απογραφή είχαν σαν πληθυσμό μέχρι και 200 κατοίκους, ή μέχρι 100 οικοδομές. **Μεσαίοι οικισμοί** θεωρούνται όσοι είχαν κατά την τελευταία απογραφή πληθυσμό 201-1000 κατοίκους ή μέχρι 500 οικοδομές. **Μεγάλοι οικισμοί** θεωρούνται όσοι κατά την τελευταία απογραφή είχαν πληθυσμό από 1001 - 2.000 κατοίκους (Π.Δ 24.4/3.5.1985 (ΦΕΚ 181Δ') όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει).

όργανο (Δήμαρχος, κλπ.) προκειμένου να αποφασίσει την εφαρμογή του μέτρου της μερικής ή ολικής προληπτικής απομάκρυνσης των πολιτών, σύμφωνα με το νεότερο θεσμικό πλαίσιο.

Πιο συγκεκριμένα σε κατοικημένες περιοχές όπως οικισμοί πολεοδομικά τμήματα πόλεων, κλπ., που συνορεύουν περιμετρικά με δάσος ή δασική έκταση και δεν υπάρχει εντός του δομημένου περιβάλλοντος συνέχεια σε καύσιμα δασικής προέλευσης, το μέτρο της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών που διαβιούν ή βρίσκονται σ' αυτές, από δασική πυρκαγιά που εξελίσσεται προς την κατοικημένη περιοχή, ενδέχεται να αφορά κατά κύριο λόγο τους πολίτες που διαβιούν ή βρίσκονται σε κτίσματα περιμετρικά του οικισμού ή τους πολίτες που διαβιούν ή βρίσκονται σε οικοδομικά τετράγωνα που έχουν μεγάλη εγγύτητα με δάσος ή δασική έκταση. **(Εικόνα 1).**

Στην περίπτωση αυτή, είναι δυνατή η λήψη της απόφασης από το αρμόδιο όργανο (Δήμαρχος, κλπ.), για την **εφαρμογή του μέτρου της μερικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνση πολιτών** (άρθρο 27, παρ. 1 του Ν 4662/2020).

Εικόνα 1. Η δομημένη περιοχή που συνορεύει περιμετρικά με δάσος ή δασική έκταση και δεν υπάρχει συνέχεια σε καύσιμα δασικής προέλευσης μεταξύ των κτιρίων που την συγκροτούν.

Τα προληπτικά μέτρα προστασίας των πολιτών, που θα δρομολογηθούν στις περιπτώσεις αυτές, αφορούν κυρίως την έγκαιρη ενημέρωση και απομάκρυνση τους από τα περιμετρικά κτίρια που έχουν μεγάλη εγγύτητα με δάσος ή δασική έκταση και την προσωρινή συγκέντρωσή τους σε κτίρια (χώροι καταφυγής) εντός του δομημένου περιβάλλοντος των οικισμών ή των πολεοδομικών τμημάτων πόλεων μέχρι να παρέλθει ο κίνδυνος.

Τα κτίρια που θα επιλεγούν και θα καταγραφούν στο ειδικό σχέδιο του Δήμου ως χώροι καταφυγής των πολιτών⁷ σε περίπτωση δασικής πυρκαγιάς που εξελίσσεται πλησίον ή στα όρια μιας κατοικημένης περιοχής

⁷ Τα κτίρια που θα επιλεγούν ως **χώροι καταφυγής** θα πρέπει να πληρούν όλους τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας των χώρων που προορίζονται για συνάθροιση πολιτών. Εκκλησίες, Σχολικές μονάδες, Κλειστές δημοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις, Δημοτικά κτίρια που διαθέτουν αίθουσες για συνάθροιση πολιτών κλπ, θα μπορούσαν να επιλεγούν ως χώροι καταφυγής ωστόσο η επιλογή των χώρων καταφυγής πολιτών εντός του δομημένου περιβάλλοντος θα πρέπει να εξετάζεται κατά περίπτωση στα ειδικά σχέδια των Δήμων λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες που υπάρχουν σε κάθε περιοχή για το προσδιορισμό τους.

Στις περιπτώσεις που προκύψει ανάγκη να χρησιμοποιηθούν τα κτίρια που έχουν επιλεγεί ως χώροι καταφυγής πολιτών από επερχόμενη δασική πυρκαγιά, επιβάλλεται η διακοπή λειτουργίας του συστήματος εξαερισμού και κλιματιστικών τους μέχρι να παρέλθει ο κίνδυνος, όπως επίσης και το κλείσιμο των παραθύρων και θυρών τους, λαμβάνοντας υπόψη ότι ιδιαίτερα ευάλωτοι

που συνορεύει περιμετρικά με δάσος ή δασική έκταση και δεν υπάρχει εντός του δομημένου περιβάλλοντος συνέχεια με καύσιμα δασικής προέλευσης, θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να παρέχουν προστασία από θερμά αέρια, καπνό και παράγωγα καύσης που εκλύονται και διαχέονται στην ατμόσφαιρα από επερχόμενη δασική πυρκαγιά. Η πρόσβαση των πολιτών σε αυτά όπως επίσης και των οχημάτων φορέων έκτακτης ανάγκης (ΕΛΑΣ, ΠΣ, ΕΚΑΒ) θα πρέπει να είναι ευχερής.

Με βάση τα ανωτέρω και εφόσον ο Επικεφαλής Αξιωματικού του Πυροσβεστικού Σώματος εισηγηθεί την προληπτική απομάκρυνση πολιτών κατοικημένης περιοχής που συνορεύει περιμετρικά με δάσος ή δασική έκταση, ο αρμόδιος Δήμαρχος, έχοντας υπόψη:

- τη σχετική εισήγηση στην οποία θα συμπεριλαμβάνεται και μια εκτίμηση της πορείας και της κατεύθυνσης που αναμένεται να ακολουθήσει η δασική πυρκαγιά κινουμένη προς την κατοικημένη περιοχή, όπως επίσης και το χρονικό διάστημα που δυνητικά θα έχει στη διάθεση του για να οργανώσει την προληπτική απομάκρυνση πολιτών
- ότι η κατοικημένη περιοχή που απειλείται δεν ευρίσκεται εντός δάσους ή δασικής έκτασης αλλά συνορεύει και δεν υπάρχει εντός του δομημένου περιβάλλοντος συνέχεια σε καύσιμα δασικής προέλευσης

καθορίζει άμεσα, σημείο συγκέντρωσης (σε ασφαλή χώρο), στον οποίο οφείλουν να προσέλθουν, μετά από σχετική ενημέρωση, οι επικεφαλής των φορέων που κύρια εμπλέκονται (ΕΛΑΣ, ΠΣ, ΕΚΑΒ, υπεύθυνος Πολιτικής Προστασίας του Δήμου), ή εάν αυτό δεν είναι άμεσα εφικτό, οι αναπληρωτές τους, οι οποίοι θα πρέπει να είναι σε συνεχή επικοινωνία με τους επικεφαλής τους.

Η ενέργεια αυτή, η οποία συνιστά **Στοιχείο Διοίκησης** για την λήψη της απόφασης και την υλοποίηση της δράσης της μερικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, κρίνεται απαραίτητη προκειμένου να εξασφαλιστεί, η μεταξύ τους επικοινωνία, η συλλογή και ανταλλαγή πληροφοριών σχετικών με την τρέχουσα κατάσταση, και ο συντονισμός τους.

Επισημαίνεται ότι σε κάθε περίπτωση, η φυσική παρουσία του αρμοδίου Δημάρχου στον τόπο που εξελίσσεται το καταστροφικό φαινόμενο κρίνεται απαραίτητη πριν λάβει την οποιαδήποτε απόφαση, προκειμένου να έχει ίδια αντίληψη της περιοχής που απειλείται, σύμφωνα με την εισήγηση του Επικεφαλής Αξιωματικού του Πυροσβεστικού Σώματος, και αφού συγκροτήσει άμεσα το **Στοιχείο Διοίκησης** ή συγκαλέσει, χωρίς αυτό να είναι προϋπόθεση, το **Συντονιστικό Τοπικό Όργανο (ΣΤΟ)** πολιτικής προστασίας του Δήμου, εφόσον η εξέλιξη της πυρκαγιάς του παρέχει τα χρονικά περιθώρια, να λάβει τις ενδεικνυόμενες αποφάσεις. Η σύγκληση του ΣΤΟ δεν αποτελεί προϋπόθεση για τη λήψη της απόφασης ή την υλοποίηση της δράσης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών.

Σε περίπτωση κωλύματος ή αδυναμίας του να βρεθεί άμεσα στον τόπο που εξελίσσεται το καταστροφικό φαινόμενο, θα πρέπει εκ των προτέρων για τις περιπτώσεις αυτές, να έχει με εξουσιοδοτική πράξη ορίσει αναπληρωτή του έτσι ώστε να εξασφαλισθεί άμεσα η φυσική παρουσία του αρμοδίου οργάνου στον τόπο που εξελίσσεται το καταστροφικό φαινόμενο, προκειμένου να λάβει τις ενδεικνυόμενες αποφάσεις.

Στις περιπτώσεις που για την οργανωμένη ολική προληπτική απομάκρυνση των πολιτών, κρίνεται αναγκαία η χρήση πλωτών θαλασσίων μέσων, η παρουσία και η συμβολή των κατά τόπους Λιμενικών Αρχών αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση και η παρουσία εκπροσώπου τους, στο Στοιχείο Διοίκησης ή στο Συντονιστικό Τοπικό Όργανο (ΣΤΟ) που θα συγκαλέσει ο Δήμαρχος για την λήψη της απόφασης ή την υλοποίηση της δράσης, κρίνεται απαραίτητη. Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμαρχος επικοινωνεί με την οικεία Λιμενική Αρχή για την διάθεση εκπροσώπου της στο Στοιχείο Διοίκησης ή στο Συντονιστικό Τοπικό Όργανο (ΣΤΟ) (Ν.Δ. 444/1970, Ν.4150/2013, όπως ισχύουν).

Στο πλαίσιο αυτό ο αρμόδιος Δήμαρχος υποστηριζόμενος από το Στοιχείο Διοίκησης, αφού συγκεντρώσει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικές:

στις επιπτώσεις του καπνού από μια δασική πυρκαγιά είναι τα άτομα με αναπνευστικά προβλήματα ή άσθμα, οι πάσχοντες από υπερευαισθησία της αναπνευστικής οδού, άτομα με καρδιοαγγειακές ασθένειες, οι ηλικιωμένοι, τα παιδιά, τα θρέφη και οι έγκυες γυναίκες.

- με την κατοικημένη περιοχή που απειλείται σύμφωνα με την εισήγηση του Επικεφαλής Αξιωματικού του Πυροσβεστικού Σώματος,
- το προσδιορισμό επακριβώς των όριων της περιοχής που θα πρέπει να δρομολογηθεί το μέτρο της μερικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών,
- τον προσδιορισμό των ασφαλών οδών διαφυγής όπως επίσης και των χώρων καταφυγής των πολιτών, όπως αυτά έχουν προσδιορισθεί στο ειδικό σχέδιο του Δήμου, θα προχωρήσει, εφόσον συντρέχουν λόγοι στη λήψη της απόφασης, για την εφαρμογή του μέτρου.

Στη περίπτωση που ο Δήμαρχος λάβει τη σχετική απόφαση για να δρομολογήσει το μέτρο της μερικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, με την συνδρομή των αστυνομικών δυνάμεων της ΕΛΑΣ θα πρέπει να ενημερώσει άμεσα τους πολίτες που διαβιούν ή βρίσκονται σε κτίσματα περιμετρικά του οικισμού ή τους πολίτες που διαβιούν ή βρίσκονται σε οικοδομικά τετράγωνα που έχουν μεγάλη εγγύτητα με δάσος ή δασική έκταση, πόρτα πόρτα με διερχόμενα οχήματα της ΕΛΑΣ ή και του Δήμου, προκειμένου να απομακρυνθούν προληπτικά μέχρι να παρέλθει ο κίνδυνος, από ασφαλείς διαδρομές προς ασφαλείς χώρους προσωρινής καταφυγής οι οποίοι θα υποδεικνύονται κατά την ενημέρωσή τους.

Σε κάθε περίπτωση με εισήγηση του Επικεφαλής Αξιωματικού του Πυροσβεστικού Σώματος θα πρέπει όταν σε μια περιοχή που διοικητικά υπάγεται σε ένα Δήμο εξελίσσεται μια δασική πυρκαγιά που έχει εκφύγει της αρχικής προσβολής και της δυνατότητας αμέσου περιορισμού και ελέγχου της και στην περιοχή αυτή υπάρχουν οικισμοί, ή πολεοδομικά τμήματα πόλεων ή υποδομές και εγκαταστάσεις όπως αυτές προσδιορίζονται στη παράγραφο 2.3 με εγγύτητα σε δάση και δασικές εκτάσεις, να εκδοθεί μήνυμα μαζικής γεωστοχευμένης ειδοποίησης πολιτών (μήνυμα έκτακτης ανάγκης 112) με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας ως αρμόδιο όργανο για την εντολή μαζικής και γεωστοχευμένης προειδοποίησης πολιτών που βρίσκονται σε περιοχές που απειλούνται από ή όπου εξελίσσονται καταστροφές⁸, μέσω του Εθνικού Συντονιστικού Κέντρου Επιχειρήσεων και Διαχείρισης Κρίσεων (Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ.) προκειμένου να ενημερωθούν εγκαίρως όλοι οι πολίτες που διαβιούν ή βρίσκονται στη περιοχή όπως επίσης και οι υπεύθυνοι υποδομών και εγκαταστάσεων ότι στην περιοχή τους έχει εκδηλωθεί δασική πυρκαγιά που είναι σε εξέλιξη.

Σε δεύτερο χρόνο και εφόσον ο Επικεφαλής Αξιωματικός του Πυροσβεστικού Σώματος έχει εισηγηθεί την προληπτική απομάκρυνση πολιτών κατοικημένης περιοχής που συνορεύει περιμετρικά με δάσος ή δασική έκταση και εφόσον ο αρμόδιος Δήμαρχος λάβει την απόφαση εφαρμογής του μέτρου της μερικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών και εφόσον έχουν διευκρινισθεί στο Στοιχείο Διοίκησης η περιοχή για την οποία έχει ληφθεί η απόφαση, οι ασφαλείς οδοί διαφυγής των πολιτών και οι χώροι καταφυγής των πολιτών, ο αρμόδιος Δήμαρχος ενημερώνει άμεσα τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας και συνεργάζεται μαζί του προκειμένου να προσδιορισθεί η περιοχή και το περιεχόμενο του δευτέρου κατά σειρά μηνύματος για την άμεση αποστολή μαζικής γεωστοχευμένης ειδοποίησης πολιτών (μήνυμα έκτακτης ανάγκης 112) μέσω του Εθνικού Συντονιστικού Κέντρου Επιχειρήσεων και Διαχείρισης Κρίσεων (Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ.) αναφορικά με την συγκεκριμένη δράση της προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών.

Παράλληλα και ταυτόχρονα με την αποστολή όλων των ανωτέρω μηνυμάτων έκτακτης ανάγκης 112, ο Δήμος θα πρέπει με κάθε πρόσφορο να ενημερώσει τους πολίτες (ενημέρωση πόρτα-πόρτα με διερχόμενο όχημα, μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, κλπ.) για την απόφαση του Δημάρχου περί εφαρμογής του μέτρου της μερικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών.

Η ενημέρωση αυτή θα πρέπει να περιέχει τις εξής βασικές πληροφορίες :

- Να προσδιορίζει τα όρια της περιοχής μέσα από την οποία οι πολίτες θα πρέπει να απομακρυνθούν.
- Να προσδιορίζει εάν συντρέχει λόγος απομάκρυνσης όλων των πολιτών από την συγκεκριμένη περιοχή για την οποία έχει ληφθεί η απόφαση του Δημάρχου, ή συγκεκριμένων ομάδων τις οποίες

⁸ Υπ. αριθμ. 29190 οικ. Φ.109.1(ΦΕΚ 3005 τ.Β/ 20-07-2020) Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας «Κανονισμός Οργάνωσης και Λειτουργίας του Εθνικού Συντονιστικού Κέντρου Επιχειρήσεων και Διαχείρισης Κρίσεων (Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ.), ρύθμιση θεμάτων διάρθρωσης, στελέχωσης και λοιπές διατάξεις».

θα προσδιορίζει κατά προτεραιότητα (άτομα με αναπνευστικά προβλήματα, άτομα παιδικής ηλικίας, ηλικιωμένοι, κλπ.).

- Να κατονομάζει τα ασφαλή οδικά δρομολόγια καθώς και τυχόν μονοδρομήσεις που μπορούν να ακολουθήσουν σε περίπτωση απομάκρυνσης με δικά τους μέσα (οδεύσεις ασφαλούς διαφυγής).
- Να προσδιορίζει τους χώρους προσωρινής καταφυγής
- Να αναφέρει οδηγίες για προστασία της περιουσίας των πολιτών που απομακρύνονται π.χ. κλείσιμο πόρτες, παράθυρα και όλων των πιθανών εισόδων σε ένα κτίριο για λόγους προστασίας από παράγωγα καύσης όπως καύτρες, κλπ.

Επίσης, στη ανακοίνωση του Δήμου θα συμπεριλαμβάνεται και ότι άλλο κρίνεται κατά περίπτωση αναγκαίο όπως π.χ. να φροντίσουν οι πολίτες κατά την απομάκρυνση τους να απομακρύνουν μαζί και τα κατοικίδια τους στα πλαίσια εφαρμογής του αρθ. 47 παρ. 5 του Ν. 4830/2021, κλπ.

Νοείται ότι σε περιοχές που διαβιούν Ευάλωτες Ομάδες (ΑμεΑ, κλπ) θα πρέπει να υπάρχει μέριμνα από πλευράς Δήμου για την έγκαιρη ενημέρωση τους ή μέριμνα έγκαιρης ενημέρωσης των προσωπικών βοηθών τους, ή των άμεσα συγγενικών τους προσώπων, εφόσον διαβιούν σε περιοχή για την οποία έχει ληφθεί απόφαση εφαρμογής του μέτρου της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών.

Στο τρίτο μέρος του παρόντος εγγράφου αναφέρονται πιο αναλυτικά ζητήματα και διαδικασίες που αφορούν την έγκαιρη ενημέρωση των ατόμων αυτών που ανήκουν σε Ευάλωτες Ομάδες (ΑμεΑ, κλπ).

Στις περιπτώσεις που εκδοθεί δεύτερο μήνυμα μαζικής και γεωστοχευμένης προειδοποίησης πολιτών (μηνύματα έκτακτης ανάγκης 112) ενημέρωσης των πολιτών για τη λήψη απόφασης μερικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, ο αρμόδιος Δήμαρχος θα πρέπει να ενημερώσει τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας σχετικά με τη λήξη του μέτρου της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, προκειμένου εφόσον συντρέχουν λόγοι να εκδοθεί τρίτο κατά σειρά μήνυμα ενημέρωσης των πολιτών (μηνύματα έκτακτης ανάγκης 112) για την ασφαλή επιστροφή στις οικίες τους.

Νοείται ότι η έγκαιρη ενημέρωση των πολιτών για τον κίνδυνο που διατρέχουν εξ αιτίας επερχόμενης δασικής πυρκαγιάς δεν μπορεί σε κάθε περίπτωση να βασιζέται αποκλειστικά στη αποστολή μηνυμάτων έκτακτης ανάγκης 112 αλλά σε μια σειρά μέτρων και δράσεων που θα έχουν εκ των προτέρων καθορισθεί στα ειδικά σχέδια του Δήμου και της Περιφέρειας, προκειμένου να δρομολογηθούν, εφόσον συντρέχουν λόγοι, από τους αρμόδιους φορείς σε τοπικό επίπεδο.

2.4. Κατευθυντήριες οδηγίες για τη λήψη της απόφασης για την ολική οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών λόγω δασικών πυρκαγιών από τον κατά τόπο αρμόδιο Δήμαρχο.

Στις περιπτώσεις που δομημένες περιοχές όπως οικισμοί, επεκτάσεις σχεδίων πόλεως, κλπ, που κατά το παρελθόν έχουν αναπτυχθεί εντός δάσους ή δασικής έκτασης και τα κτίσματα που τις συγκροτούν έχουν μεγάλη εγγύτητα με καύσιμα δασικής προέλευσης, το μέτρο της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών ενδέχεται να αφορά το σύνολο των πολιτών που διαβιούν σε ολόκληρο τον οικισμό ή όλους τους πολίτες που διαβιούν ή βρίσκονται στα πολεοδομικά τμήματα που απειλούνται από την εξέλιξη μιας επερχόμενης δασικής πυρκαγιάς που κατευθύνεται προς την περιοχή τους. **(Εικόνα 2)**

Στην περίπτωση αυτή, η λήψη της απόφασης από το αρμόδιο όργανο (Δήμαρχος, κλπ.) αφορά την **εφαρμογή του μέτρου της ολικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών (άρθρο 27, παρ. 1 του Ν 4662/2020)**. Νοείται ότι οι περιοχές αυτές θα πρέπει κατά προτεραιότητα να έχουν προσδιορισθεί και καταγραφεί στο Ειδικό Σχέδιο του Δήμου και της Περιφέρειας ως περιοχές πολύ υψηλού κινδύνου.

Τα προληπτικά μέτρα προστασίας των πολιτών, που θα δρομολογηθούν αφορούν κυρίως την έγκαιρη ενημέρωση και απομάκρυνση τους, από ασφαλείς διαδρομές διαφυγής οι οποίες θα προσδιορισθούν κυρίως με βάση την εκτίμηση της πορείας και της κατεύθυνσης που αναμένεται να ακολουθήσει η δασική πυρκαγιά κινουμένη προς την κατοικημένη περιοχή, καθώς και την εκτίμηση του χρόνου προσέγγισης της

Στα Ειδικά Σχέδια των Δήμων και των Περιφερειών θα πρέπει να έχουν προσδιορισθεί για τις περιοχές αυτές και οι πιθανοί οδοί διαφυγής των πολιτών σε περίπτωση επερχόμενης δασικής πυρκαγιάς, έτσι ώστε αναλόγως την εκτίμηση της κατεύθυνσης που θα ακολουθήσει η δασική πυρκαγιά κινουμένη προς τις

περιοχές αυτές, όπως αυτή θα προσδιορισθεί από τον Επικεφαλής Αξιωματικού του Πυροσβεστικού Σώματος, να γνωρίζει ο Δήμος και οι κατά τόπους αρμόδιες Αστυνομικές Αρχές τις πιθανές ασφαλείς διαδρομές διαφυγής των πολιτών προκειμένου να λάβουν εγκαίρως μέτρα ρύθμισης της κυκλοφορίας των οχημάτων. Νοείται, όπως έχει ήδη αναφερθεί, ότι ουδείς μπορεί να γνωρίζει εκ των προτέρων και να περιγράψει επακριβώς σε ένα σχέδιο τις συνθήκες κάτω από τις οποίες μπορεί στο μέλλον να εκδηλωθεί και να εξελιχθεί μια δασική πυρκαγιά.

Επίσης, θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι το μέτρο της ολικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών μπορεί να εφαρμοσθεί μόνο όταν ο χρόνος προσέγγισης μιας επερχόμενης πυρκαγιάς σε κατοικημένη περιοχή με τα ανωτέρω χαρακτηριστικά παρέχει περιθώρια έγκαιρης ενημέρωσης και απομάκρυνσης τους, δηλαδή όταν οι πολίτες βρίσκονται σε απόσταση από την πορεία εξέλιξής της.

Εικόνα 2. Δομημένη περιοχή που κατά το παρελθόν έχει αναπτυχθεί εντός δάσους ή δασικής έκτασης και τα κτίσματα που την συγκροτούν έχουν μεγάλη εγγύτητα με καύσιμα δασικής προέλευσης.

Σε αντίθετη περίπτωση δηλαδή όταν οι πολίτες βρίσκονται σε επαφή, ή εντός του φλεγόμενου χώρου που εξελίσσεται μια πυρκαγιά, δρομολογούνται δράσεις που αφορούν επιχειρήσεις διάσωσης, οι οποίες εκτελούνται με ευθύνη του εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικού του Πυροσβεστικού Σώματος, ο οποίος ενεργεί ως συντονιστής του πυροσβεστικού έργου.

Έχοντας συνεπώς ως δεδομένο ότι ο σχεδιασμός προληπτικής προστασίας των πολιτών από επερχόμενη δασική πυρκαγιά βασίζεται στην έγκαιρη ενημέρωσή τους, όπως έχει ήδη αναφερθεί, με ευθύνη του εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικού του Πυροσβεστικού Σώματος θα πρέπει όταν σε μια περιοχή που διοικητικά υπάγεται σε ένα Δήμο εξελίσσεται μια δασική πυρκαγιά που έχει εκφύγει της αρχικής προσβολής και της δυνατότητας αμέσου περιορισμού και ελέγχου της και στην περιοχή αυτή υπάρχουν οικισμοί, ή πολεοδομικά τμήματα πόλεων ή υποδομές και εγκαταστάσεις όπως αυτές προσδιορίζονται στην παράγραφο 2.3 με εγγύτητα σε δάση και δασικές εκτάσεις, να εκδοθεί εγκαίρως μήνυμα μαζικής γεωστοχευμένης ειδοποίησης πολιτών (μήνυμα έκτακτης ανάγκης 112) μέσω του Εθνικού Συντονιστικού Κέντρου Επιχειρήσεων και Διαχείρισης Κρίσεων (Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ.) προκειμένου να ενημερωθούν εγκαίρως όλοι οι πολίτες που διαβιούν, ή βρίσκονται στην περιοχή όπως επίσης και οι υπεύθυνοι υποδομών και εγκαταστάσεων ότι στην περιοχή τους έχει εκδηλωθεί δασική πυρκαγιά που είναι σε εξέλιξη.

Εν συνεχεία και εφόσον ο Επικεφαλής Αξιωματικός του Πυροσβεστικού Σώματος, ο οποίος ενεργεί σε τοπικό επίπεδο ως συντονιστής του πυροσβεστικού έργου εισηγηθεί την προληπτική απομάκρυνση

πολιτών κατοικημένης περιοχής που είναι δομημένη εντός δάσους ή δασικής έκτασης, ο αρμόδιος Δήμαρχος, έχοντας υπόψη τη σχετική εισήγηση στην οποία θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται και μια εκτίμηση της πορείας και της κατεύθυνσης που αναμένεται να ακολουθήσει η δασική πυρκαγιά κινουμένη προς την κατοικημένη περιοχή, όπως επίσης και το χρονικό διάστημα που έχει στη διάθεση του, προκειμένου να λάβει αποφάσεις, καθορίζει άμεσα, σημείο συγκέντρωσης (σε ασφαλή χώρο), στον οποίο οφείλουν να προσέλθουν, μετά από σχετική ενημέρωση, οι επικεφαλής των φορέων που κύρια εμπλέκονται (ΕΛΑΣ, ΠΣ, ΕΚΑΒ, υπεύθυνος Πολιτικής Προστασίας του Δήμου), ή εάν αυτό δεν είναι άμεσα εφικτό, οι αναπληρωτές τους, οι οποίοι θα πρέπει να είναι σε συνεχή επικοινωνία με τους επικεφαλής τους.

Η ενέργεια αυτή, η οποία συνιστά **Στοιχείο Διοίκησης** για την λήψη της απόφασης και την υλοποίηση της δράσης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, κρίνεται απαραίτητη προκειμένου να εξασφαλιστεί, η μεταξύ τους επικοινωνία, η συλλογή και ανταλλαγή πληροφοριών σχετικών με την τρέχουσα κατάσταση, καθώς και ο συντονισμός τους.

Η συγκρότηση Στοιχείου Διοίκησης από τον αρμόδιο Δήμαρχο κρίνεται απαραίτητη προκειμένου να εξασφαλισθεί η διατήρηση της συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων για τη διασφάλιση ενιαίας και συγχρονισμένης δράσης σε τοπικό επίπεδο. Επίσης παρέχει τη δυνατότητα για την άμεση επιλογή σχεδίου δράσης που οφείλουν να ακολουθήσουν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς στην περίπτωση που ληφθεί θετική απόφαση από τον Δήμαρχο για τη δρομολόγηση του μέτρου της ολικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών.

Στις περιπτώσεις που η εξέλιξη του καταστροφικού φαινομένου παρέχει χρονικά περιθώρια σύμφωνα με τις εκτιμήσεις από τον εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικό του Πυροσβεστικού Σώματος, ο Δήμαρχος μπορεί να συγκαλεί άμεσα στον τόπο που εξελίσσεται το καταστροφικό φαινόμενο, το Συντονιστικό Τοπικό Όργανο (ΣΤΟ) για την υποβολή του έργου του, στο οποίο θα μετέχουν κατά κύριο λόγο εκπρόσωποι των φορέων που συμμετέχουν ενεργά στην υλοποίηση της δράσης για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών.

Η σύγκληση του ΣΤΟ δεν αποτελεί προϋπόθεση για τη λήψη της απόφασης ή την υλοποίηση της δράσης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών.

Στις περιπτώσεις που για την οργανωμένη ολική προληπτική απομάκρυνση των πολιτών, κρίνεται αναγκαία η χρήση πλωτών θαλασσιών μέσων, η παρουσία και η συμβολή των κατά τόπους Λιμενικών Αρχών αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση και η παρουσία εκπροσώπου τους, στο Στοιχείο Διοίκησης ή στο Συντονιστικό Τοπικό Όργανο (ΣΤΟ) που θα συγκαλέσει ο Δήμαρχος για την λήψη της απόφασης ή την υλοποίηση της δράσης, κρίνεται απαραίτητη. Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμαρχος επικοινωνεί με την οικεία Λιμενική Αρχή για την διάθεση εκπροσώπου της στο Στοιχείο Διοίκησης ή στο Συντονιστικό Τοπικό Όργανο (ΣΤΟ)) (ΝΔ 444/1970, Ν.4150/2013, όπως ισχύουν).

Κρίνεται σκόπιμο ωστόσο να επαναληφθεί ότι σε κάθε περίπτωση, η φυσική παρουσία του αρμοδίου Δημάρχου στον τόπο που εξελίσσεται το καταστροφικό φαινόμενο κρίνεται απαραίτητη πριν λάβει την οποιαδήποτε απόφαση, προκειμένου να έχει ίδια αντίληψη της περιοχής που απειλείται, σύμφωνα με την εισήγηση του Επικεφαλής Αξιωματικού του Πυροσβεστικού Σώματος, και αφού συγκροτήσει άμεσα το Στοιχείο Διοίκησης ή συγκαλέσει το ΣΤΟ εφόσον η εξέλιξη της πυρκαγιάς του παρέχει τα χρονικά περιθώρια, να λάβει τις ενδεικνυόμενες αποφάσεις.

Σε περίπτωση κωλύματος ή αδυναμίας του να βρεθεί άμεσα στον τόπο που εξελίσσεται το καταστροφικό φαινόμενο, θα πρέπει εκ των προτέρων για τις περιπτώσεις αυτές, να έχει με εξουσιοδοτική πράξη ορίσει αναπληρωτή του και ακόμα καλύτερα αναπληρωτή του αναπληρωτή του έτσι ώστε να εξασφαλισθεί άμεσα η φυσική παρουσία του αρμοδίου οργάνου στον τόπο που εξελίσσεται το καταστροφικό φαινόμενο, προκειμένου να λάβει τις ενδεικνυόμενες αποφάσεις.

Με βάση τα ανωτέρω, ο Δήμαρχος, πλαισιωμένος από τους επικεφαλής των φορέων ή εκπροσώπους τους που εμπλέκονται, πριν λάβει την απόφαση, πρέπει εγκαίρως να εκτιμήσει ή εξασφαλίσει για τις κατοικημένες περιοχές που απειλούνται τα εξής:

- **Εκτίμηση του αριθμού των ατόμων που πρέπει να απομακρυνθούν** στην περιοχή που έχει προσδιορισθεί στο Στοιχείο Διοίκησης ή στο ΣΤΟ με βάση την εισήγηση του εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικού του Πυροσβεστικού Σώματος και τον κίνδυνο όπως αυτός εκτιμάται και προσδιορίζεται στην εισήγηση. Η εκτίμηση αυτή μπορεί κατ' αρχήν να βασιστεί σε δημογραφικά στοιχεία όπως αυτά θα έχουν καταγραφεί και θα αναφέρονται στο ειδικό σχέδιο του Δήμου, ή σε άλλες πληροφορίες που έχει στη διάθεση του και γνωρίζει ο Δήμος που σχετίζονται με τον αριθμό των πολιτών που διαβιούν ή βρίσκονται στη περιοχή για διάφορους λόγους (π.χ. παραθεριστές, κλπ.).
- **Τον προσδιορισμό των μέσων μεταφοράς** με βάση τον αριθμό των ατόμων που πρέπει να απομακρυνθούν και τη διαθεσιμότητά τους κατά το χρόνο που θα δοθεί η εντολή υλοποίησης της δράσης, εφόσον χρειάζονται μεταφορά.

Η έγκαιρη εξασφάλιση των μέσων απομάκρυνσης αποτελεί κρίσιμη παράμετρο στη λήψη της απόφασης⁹. Επίσης μια άλλη παράμετρος που πρέπει να εξεταστεί είναι και η δυνατότητα απομάκρυνσης των πολιτών με δικά τους μέσα, από καθορισμένα ασφαλή δρομολόγια στα οποία έχει εξασφαλιστεί ο έλεγχος της κυκλοφορίας.

Επισημαίνεται ότι η εξασφάλιση μέσων για την μετακίνηση πολιτών μπορεί να γίνει με τα μέσα που διαθέτει ο Δήμος (Δημοτική συγκοινωνία) ή με τη συνδρομή μέσων άλλων φορέων του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα, τα οποία είναι άμεσα διαθέσιμα σε τοπικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο αυτό, η οργανική μονάδα αρμόδια για την Πολιτική Προστασία του Δήμου θα πρέπει να γνωρίζει εκ των προτέρων τα μέσα που μπορούν να διαθέσουν οι φορείς σε τοπικό επίπεδο, στην περίπτωση έκτακτης ανάγκης κατά την οποία υπάρχει το ενδεχόμενο υλοποίησης μιας τέτοιας δράσης.

Επίσης, θα πρέπει να γνωρίζει τη διαδικασία διάθεσής τους, όταν πρόκειται για φορείς του Δημοσίου, καθώς και τη διαδικασία διάθεσής τους, μέσω ενός μνημονίου συνεργασίας όταν πρόκειται για φορείς του ιδιωτικού τομέα, ή μέσω ενός μητρώου εργοληπτών (εταιριών ή φυσικών προσώπων) που αποδέχονται άμεσα να παρέχουν μέσα σύμφωνα με τους όρους που έχει εκ των προτέρων θέσει ο Δήμος σε καταστάσεις εκτάκτων αναγκών¹⁰

Στις περιπτώσεις που για την απομάκρυνση των πολιτών, κρίνεται αναγκαία η χρήση πλωτών θαλασσίων μέσων, η συμβολή των κατά τόπους Λιμενικών Αρχών κρίνεται απαραίτητη και η δυνατότητα διάθεσής τους εξετάζεται εγκαίρως και δρομολογείται με συνδρομή της οικείας Λιμενικής Αρχής.

- **Τον αρχικό χώρο συγκέντρωσης των πολιτών ή τα σημεία συγκέντρωσης τους** για την εν συνεχεία οργανωμένη προληπτική απομάκρυνσή τους, εφόσον χρειάζονται μεταφορά.
- **Το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την ειδοποίηση των πολιτών** εντός των ορίων της περιοχής που θα χρειαστεί να υλοποιηθεί η δράση, καθώς και τον τρόπο εντοπισμού και ειδοποίησής τους (ειδοποίησης πολιτών μέσω μηνυμάτων έκτακτης ανάγκης 112, πόρτα-πόρτα, ανακοινώσεις σε μέσα μαζικής ενημέρωσης, σε τοπικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς, κλπ.).

Σε περιοχές που διαβιούν Ευάλωτες Ομάδες (ΑμεΑ, κλπ.) θα πρέπει να υπάρχει μέριμνα από πλευράς Δήμου για την έγκαιρη ενημέρωσή τους ή μέριμνα έγκαιρης ενημέρωσης των προσωπικών βοηθών τους, ή των άμεσα συγγενικών τους προσώπων, εφόσον διαβιούν σε περιοχή για την οποία έχει ληφθεί απόφαση εφαρμογής του μέτρου της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών.

Στο τρίτο μέρος του παρόντος εγγράφου αναφέρονται πιο αναλυτικά ζητήματα και διαδικασίες που αφορούν την έγκαιρη ενημέρωση των ατόμων αυτών που ανήκουν σε Ευάλωτες Ομάδες (ΑμεΑ, κλπ.).

⁹ Είναι απαραίτητο να αναφερθεί ότι η εξεύρεση μέσων με τη διαδικασία της επίταξης, δεν είναι άμεσα εφικτή, εάν δεν προηγηθεί σχετική απόφαση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο αρθ. 1 του Ν.4325/2015(ΦΕΚ 47 Α). Δηλαδή απαιτείται απόφαση Πρωθυπουργού μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του Υπουργού στην αρμοδιότητα του οποίου ανήκει η αντιμετώπιση της αιτίας που προκάλεσε ανάγκη από τις αναφερόμενες στην παράγραφο 1 του αρθ. 1 του Ν.4325/2015(ΦΕΚ 47 Α) .

¹⁰ Λεπτομέρειες αναφορικά με ζητήματα που συνδέονται με τη διάθεση επιπλέον πόρων αναφέρονται σε σχετικό κεφάλαιο στο Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών με την κωδική ονομασία "ΙΟΛΑΟΣ"

- **Τη δυνατότητα ελέγχου και διαχείρισης της κυκλοφορίας** από την αρμόδια Αστυνομική Αρχή στο οδικό δίκτυο που θα χρησιμοποιηθεί για την ασφαλή διαφυγή των πολιτών έχοντας υπόψη την κατεύθυνση που αναμένεται να ακολουθήσει η δασική πυρκαγιά κινουμένη προς την κατοικημένη περιοχή, όπως αυτή προσδιορίζεται από τον εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικό του Πυροσβεστικού Σώματος ο οποίος ενεργεί σε τοπικό επίπεδο ως συντονιστής του πυροσβεστικού έργου, ώστε να μην υπάρξει κίνδυνος εγκλωβισμού τους.

Η δυνατότητα αυτή για την ασφαλή διαφυγή των πολιτών αφορά το οδικό δίκτυο που θα χρησιμοποιηθεί, τόσο από τα μέσα μαζικής μεταφοράς των πολιτών, όσο και από τα ίδια μέσα που ενδέχεται να χρησιμοποιήσουν οι πολίτες που απομακρύνονται μετά τη λήψη και δημοσιοποίηση της σχετικής απόφασης.

Το οδικό δίκτυο που έχει προσδιορισθεί για την ασφαλή διαφυγή των πολιτών στο Στοιχείο Διοίκησης, με βάση την εισήγηση του εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικού του Πυροσβεστικού Σώματος, σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να παρενοχλεί την κίνηση των πυροσβεστικών οχημάτων, καθώς και οχημάτων άλλων φορέων που σπεύδουν να ενισχύσουν το έργο της καταστολής και αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών (υδροφόρες, ασθενοφόρα ΕΚΑΒ, κλπ).

- **Τη διασφάλιση επικοινωνιών μεταξύ των αρμόδιων φορέων** που εμπλέκονται στην υλοποίηση της δράσης έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο συντονισμός τους, καθώς και η παροχή πληροφοριών σχετικών με την τρέχουσα και αναμενόμενη εξέλιξη της πυρκαγιάς, γεγονός που επιβάλλει τη συγκρότηση Στοιχείου Διοίκησης.
- **Την υποδοχή / καταγραφή και φροντίδα των πολιτών που απομακρύνονται** σε επιλεγμένους ασφαλείς χώρους προσωρινής καταφυγής στους οποίους θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται ιατρική βοήθεια και εφόσον είναι εφικτό και ψυχοκοινωνική υποστήριξη.
Νοείται ότι σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να συντρέξουν λόγοι εκ νέου απομάκρυνσης των πολιτών στους χώρους που θα επιλεγούν ως ασφαλείς χώροι προσωρινής καταφυγής τους, οφειλόμενοι στην μεταγενέστερη εξέλιξη του καταστροφικού φαινομένου.
- **Το χρονικό διάστημα που απαιτείται να απομακρυνθούν από την περιοχή** μέχρι να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος για τον οποίο απομακρύνονται (π.χ. για πέντε (5) ώρες). Η εκτίμηση αυτή αφορά κυρίως τους πολίτες που διαμένουν μόνιμα ή προσωρινά στη περιοχή.
- **Τη φροντίδα για την επιστροφή των πολιτών που απομακρύνθηκαν** και διαμένουν μόνιμα ή προσωρινά στην περιοχή.
- **Την ύπαρξη τηλεφωνικού αριθμού του Δήμου** εφόσον είναι άμεσα εφικτό, στο οποίο οι πολίτες μπορούν να απευθύνονται για παροχή πληροφοριών και διευκρινήσεων.

Τέλος, είναι σκόπιμο να αναφερθεί ότι η δράση της ολικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών θα πρέπει να πραγματοποιείται κατά προτίμηση εντός των διοικητικών ορίων του οργάνου που έλαβε την απόφαση, δηλαδή εντός του Δήμου που πλήττεται. Η απαίτηση αυτή, εφόσον είναι εφικτή, αποβλέπει στη διαλειτουργικότητα κατά το στάδιο εκτέλεσης - υλοποίησης της δράσης, δεδομένου ότι δύναται να δρομολογείται από το ίδιο τοπικό όργανο που γνωρίζει καλά τις ιδιαιτερότητες της περιοχής.

2.5. Σχέδιο δράσης για την υλοποίηση της ολικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών

Οι δράσεις που προοδευτικά υλοποιούνται σε μια ολική οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών περιγράφονται ως εξής :

1. **Εκτίμηση της κατάστασης και εισήγηση** από τον εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικό του Πυροσβεστικού Σώματος, προς τον αρμόδιο Δήμαρχο, με βάση την αναμενόμενη συμπεριφορά και πορεία εξέλιξης της δασικής πυρκαγιάς με εκτίμηση του χρόνου προσέγγισης της πυρκαγιάς στην κατοικημένη περιοχή.
2. **Άμεσος καθορισμός από τον Δήμαρχο σημείου συγκέντρωσης των επικεφαλής των φορέων που κύρια εμπλέκονται** (ΕΛΑΣ, ΠΣ, ΕΚΑΒ, υπεύθυνος Πολιτικής Προστασίας του Δήμου και ΛΣ-ΕΛΑΚΤ εφόσον συντρέχουν λόγοι), ή εάν αυτό δεν είναι άμεσα εφικτό, οι αναπληρωτές τους οι οποίοι θα πρέπει να είναι σε συνεχή επικοινωνία με τους επικεφαλής τους (συγκρότηση Στοιχείου Διοίκησης).

Επισημαίνεται ότι η ενέργεια αυτή, δεν αποκλείει την επιτόπου σύγκληση του Συντονιστικού Τοπικού Οργάνου (ΣΤΟ) από τον Δήμαρχο, εφόσον η εξέλιξη του φαινομένου το επιτρέπει.

3. **Λήψη και έκδοση απόφασης** από τον αρμόδιο Δήμαρχο, σχετική με την εφαρμογή του μέτρου της ολικής προληπτικής οργανωμένης απομάκρυνσης πολιτών
4. **Άμεση ενημέρωση πολιτών**, εφόσον ληφθεί απόφαση για την απομάκρυνσή τους με Δημόσια ανακοίνωση της απόφασης από τον Δήμαρχο. Η ανακοίνωση πρέπει να περιέχει τις εξής βασικές πληροφορίες :
  - Να προσδιορίζει με σαφή τρόπο τα όρια της περιοχής μέσα από την οποία θα πρέπει να απομακρυνθούν όλοι οι πολίτες και τον κίνδυνο που διατρέχουν εάν παραμείνουν σε αυτή.
  - Να προσδιορίζει πού και πότε θα συγκεντρωθούν (σημεία συγκέντρωσης) οι πολίτες, εφόσον χρειάζονται μεταφορά, καθώς και τα προσωπικά αντικείμενα που μπορούν να έχουν μαζί τους.
  - Να κατονομάζει τα ασφαλή οδικά δρομολόγια καθώς και τυχόν μονοδρομήσεις που μπορούν να ακολουθήσουν σε περίπτωση απομάκρυνσης με δικά τους μέσα (οδεύσεις ασφαλούς διαφυγής).
  - Να προσδιορίζει τον τόπο προσωρινού προορισμού (χώρο ή χώρους καταφυγής πολιτών).
  - Να αναφέρει οδηγίες για προστασία της περιουσίας των πολιτών που απομακρύνονται π.χ. κλείσιμο πόρτες, παράθυρα και όλων των πιθανών εισόδων σε ένα κτίριο για λόγους προστασίας από παράγωγα καύσης όπως καύτρες, κλπ.

Επίσης, στη ανακοίνωση του Δήμου θα συμπεριλαμβάνεται και ότι άλλο κρίνεται κατά περίπτωση αναγκαίο όπως πχ να φροντίσουν οι πολίτες κατά την απομάκρυνση τους, να απομακρύνουν μαζί και τα κατοικίδια τους, κλπ. Νοείται ότι σε περιοχές που διαβιούν Ευάλωτες Ομάδες (ΑμεΑ, κλπ.) θα πρέπει να υπάρχει μέριμνα από πλευράς Δήμου για την έγκαιρη ενημέρωσή τους ή μέριμνα έγκαιρης ενημέρωσης των προσωπικών βοηθών τους, ή των άμεσα συγγενικών τους προσώπων, εφόσον διαβιούν σε περιοχή για την οποία έχει ληφθεί απόφαση εφαρμογής του μέτρου της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών.

Στις περιπτώσεις που κρίνεται αναγκαίο να εκδοθεί μήνυμα μαζικής γεωστοχευμένης ειδοποίησης πολιτών (μηνύματα έκτακτης ανάγκης 112) ο αρμόδιος Δήμαρχος ενημερώνει άμεσα τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας (ως αρμόδιο όργανο για την εντολή μαζικής και γεωστοχευμένης προειδοποίησης πολιτών που βρίσκονται σε περιοχές που απειλούνται από ή όπου εξελίσσονται καταστροφές), μέσω του Εθνικού Συντονιστικού Κέντρου Επιχειρήσεων και Διαχείρισης Κρίσεων (Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ.) και συνεργάζεται προκειμένου να προσδιορισθεί η περιοχή και το περιεχόμενο του μηνύματος που θα αποσταλεί.

Σε περιοχές που υπάρχει παρουσία αλλοδαπών πολιτών (τουριστικά θέρετρα, κλπ.), θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα από τον Δήμαρχο ξενόγλωσσης ανακοίνωσης για την ενημέρωσή τους η οποία μπορεί να δρομολογηθεί και μέσω μηνυμάτων έκτακτης ανάγκης 112 από το Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ στην Αγγλική.

Ειδικότερα για τις Ευάλωτες Ομάδες πολιτών (ΑμεΑ, κλπ.) η ενημέρωση θα δρομολογηθεί με βάση το μητρώο για την έγκαιρη ενημέρωση και ειδοποίηση τους, όπως αυτό έχει συνταχθεί από τις δημοτικές αρχές σύμφωνα με το Μέρος Τρίτο του παρόντος.

Όσο πιο γρήγορα των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης τοπικής ή πανελλαδικής εμβελείας που θα αναμεταδώσουν την ανακοίνωση και των μηνυμάτων έκτακτης ανάγκης 112, η κύρια δράση της ενημέρωσης του κοινού για τη λήψη απόφασης και την έναρξη της διαδικασίας προληπτικής απομάκρυνσής του, θα πρέπει να βασίζεται κατά κύριο λόγο σε μεθόδους και πρακτικές που εξασφαλίζουν σε τοπικό επίπεδο περισσότερο τον εντοπισμό και εν συνεχεία την ενημέρωση των πολιτών για τον κίνδυνο που διατρέχουν στην περίπτωση που παραμείνουν στην περιοχή, όπως ενημέρωση πόρτα-πόρτα με διερχόμενο όχημα που παρέχει τις απαιτούμενες πληροφορίες σχετικές με ασφαλείς διαδρομές προς ασφαλείς χώρους προσωρινής καταφυγής οι οποίοι θα υποδεικνύονται κατά την ενημέρωσή τους.

Στην περίπτωση αυτή, τον κύριο λόγο για την υλοποίηση της δράσης έχουν οι κατά τόπους Αστυνομικές Αρχές, το έργο των οποίων μπορεί να υποστηριχτεί από δημοτικούς υπάλληλους και

εθελοντικές οργανώσεις, εφόσον αυτές έχουν ενεργοποιηθεί και συντονίζονται από τον οικείο αρμόδιο Δήμαρχο.

Ένα άλλο πλεονέκτημα που παρέχει η ενημέρωση με τις μεθόδους αυτές, είναι και η δυνατότητα άμεσης καταγραφής των πολιτών που επιθυμούν να απομακρυνθούν αλλά δεν διαθέτουν δικά τους μέσα, ή χρειάζονται ειδική μετακίνηση (ασθενείς, άτομα με κινητικά προβλήματα, κλπ). Οι πληροφορίες αυτές θα οδηγήσουν σε ορθολογικότερη επανεκτίμηση των μέσων που απαιτούνται κατά την υλοποίηση για την ολική οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση των πολιτών.

- 5. Εκτέλεση/δρομολόγηση επιμέρους ενεργειών και δράσεων,** βάσει των αποφάσεων που έχουν καθορισθεί στο Στοιχείο Διοίκησης, ή στο Συντονιστικό Τοπικό Όργανο (ΣΤΟ), να δρομολογήσουν οι επιμέρους εμπλεκόμενοι φορείς, υπό τον γενικό συντονισμό του Δημάρχου.

Επισημαίνεται ότι δράσεις που αφορούν την τήρηση της τάξης, τη ρύθμιση της κυκλοφορίας κατά την απομάκρυνση, καθώς και την πρόληψη και καταστολή τυχόν εγκλημάτων κατά της παρουσίας των πολιτών που απομακρύνονται από την περιοχή, αποτελούν αρμοδιότητα των κατά τόπους Αστυνομικών Αρχών.

- 6. Τερματισμός επιμέρους δράσεων και αποκλιμάκωση εμπλεκόμενων φορέων,** μετά από σχετική απόφαση του Δημάρχου.

Στις περιπτώσεις που εκδοθεί μήνυμα μαζικής και γεωστοχευμένης προειδοποίηση πολιτών (μηνύματα έκτακτης ανάγκης 112) ενημέρωσης των πολιτών για τη λήψη απόφασης οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, ο αρμόδιος Δήμαρχος θα πρέπει να ενημερώνει τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας σχετικά με τη λήξη του μέτρου της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, προκειμένου για την έκδοση δεύτερου αντίστοιχου μηνύματος ενημέρωσης των πολιτών (μηνύματα έκτακτης ανάγκης 112) για την ασφαλή επιστροφή στις οικίες τους.

- 7. Καταγραφή και αποτίμηση έργου,** από την οργανική μονάδα Πολιτικής Προστασίας του Δήμου.

Είναι προφανές ότι η επιλογή του σχεδίου δράσης που θα ακολουθήσουν οι εμπλεκόμενοι φορείς, αποτελεί διαδικασία που υπαγορεύεται κυρίως από την αναμενόμενη εξέλιξη της πυρκαγιάς, τις ιδιαιτερότητες της περιοχής, καθώς και τους πόρους που είναι διαθέσιμοι για την υλοποίηση της δράσης.

2.6. Εναλλακτικά μέτρα σε περίπτωση αδυναμίας έγκαιρης οργάνωσης και δρομολόγησης του μέτρου της ολικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης των πολιτών.

Στις περιπτώσεις όπου ο εκτιμώμενος χρόνος προσέγγισης μιας επερχόμενης δασικής πυρκαγιάς σε κατοικημένη περιοχή, που κατά το παρελθόν έχει δομηθεί/ αναπτυχθεί εντός δάσους ή δασικής έκτασης και τα κτίσματα που την συγκροτούν έχουν μεγάλη εγγύτητα με καύσιμα δασικής προέλευσης και με βάση την αναμενόμενη εξέλιξη της, όπως αυτή εκτιμάται από τον εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικό του Πυροσβεστικού Σώματος, δεν επαρκεί,

- είτε γιατί ο Δήμαρχος ως αποφασίζον όργανο για τη λήψη της απόφασης κατόπιν σχετικής εισήγησης και εξέτασης των προϋποθέσεων, έχοντας υπόψη τον αριθμό των κατοίκων που διαβιούν ή βρίσκονται στην περιοχή, διαπιστώνει ότι τα χρονικά περιθώρια που έχει στη διάθεση του δεν επαρκούν για την έγκαιρη οργάνωση και ασφαλή δρομολόγηση του μέτρου της ολικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης των πολιτών,
- είτε γιατί στο μεσοδιάστημα που ακολούθησε από την αρχική εισήγηση προς τον αρμόδιο Δήμαρχο για τη λήψη της απόφασης, οι συνθήκες βάσει των οποίων εκτιμήθηκε η αναμενόμενη εξέλιξη της δασικής πυρκαγιάς προς την κατοικημένη περιοχή τροποποιήθηκαν και τα νέα χρονικά περιθώρια που έχει στη διάθεση του ο Δήμαρχος, μετά από σχετική ενημέρωση, μειώθηκαν και δεν επαρκούν πλέον για την έγκαιρη οργάνωση και ασφαλή δρομολόγηση του μέτρου της ολικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης των πολιτών,
- είτε γιατί οι αρχικά προβλεπόμενες οδεύσεις διαφυγής των πολιτών όπως αυτές προσδιορίστηκαν στο Στοιχείο Διοίκησης με βάση την αρχική εισήγηση προς τον Δήμαρχο δεν εξασφαλίζουν πλέον την ασφαλή μετακίνησή τους,

ο αρμόδιος Δήμαρχος, μη έχοντας τις προϋποθέσεις για την έγκαιρη οργάνωση και ασφαλή δρομολόγηση του μέτρου της ολικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης των πολιτών και έχοντας την ευθύνη του έργου πολιτικής προστασίας, ζητά από τον εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικό του Πυροσβεστικού Σώματος που έχει και την ευθύνη για τη διεξαγωγή των πυροσβεστικών-διασωστικών επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας, όπως επίσης και από όλους τους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς εκτάκτων αναγκών¹¹ που επιχειρούν σε τοπικό επίπεδο με βάση τις αρμοδιότητες τους, τη λήψη εναλλακτικών μέτρων και την άμεση κλιμάκωση των δράσεων τους με ενισχυμένο προσωπικό και μέσα, για την προστασία της ζωής και της περιουσίας των πολιτών και εφόσον συντρέχουν λόγοι για την κατά περίπτωση διάσωση τους, από την επικείμενη εξέλιξη της δασικής πυρκαγιάς στην περιοχή.

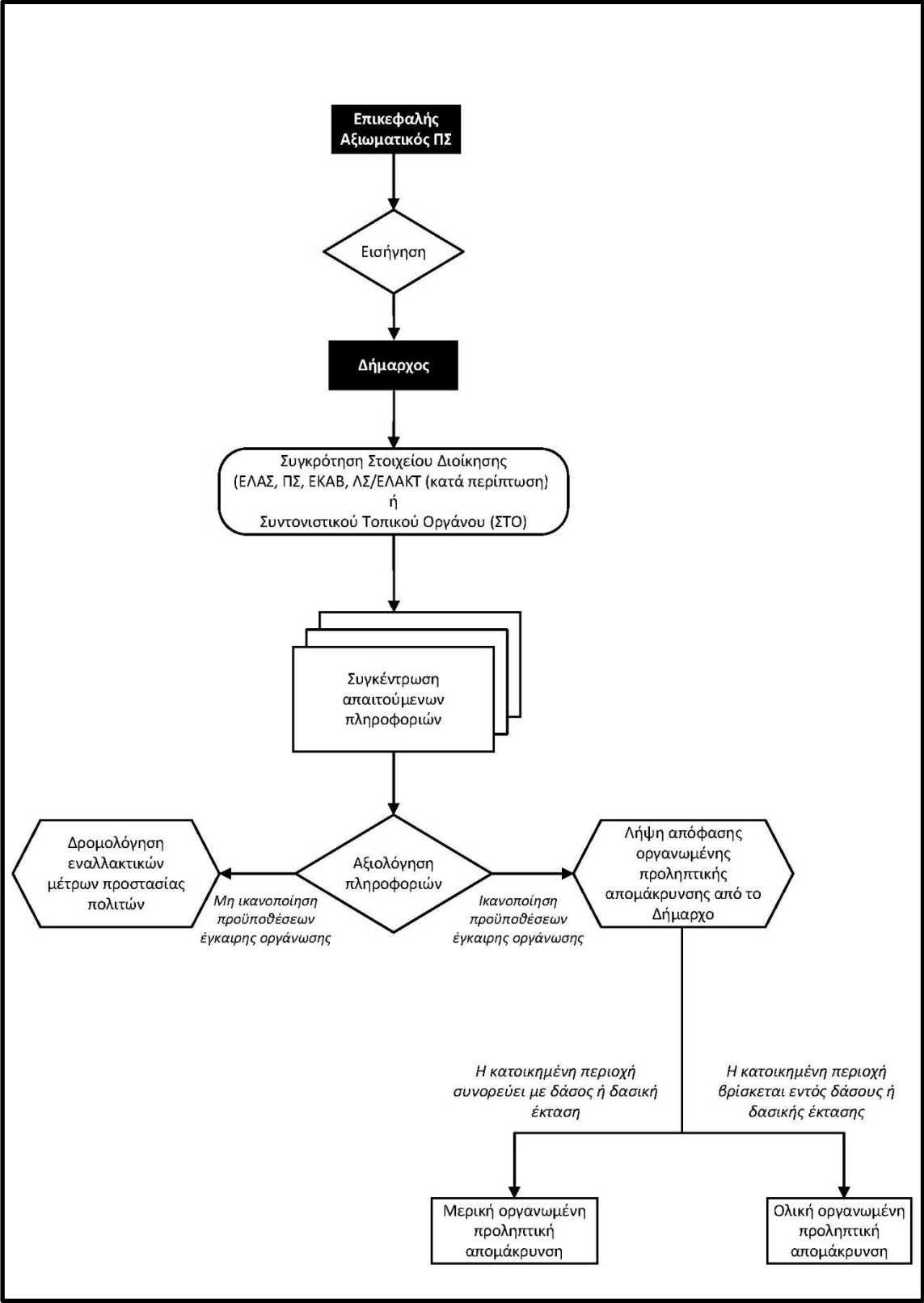
Στις περιπτώσεις αυτές, τα εναλλακτικά μέτρα προστασίας των πολιτών που ενδέχεται να ληφθούν εφόσον κριθεί αναγκαίο ενδεικτικά και χωρίς να έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα μπορεί να είναι :

- η ενημέρωση/ειδοποίηση τους, μέσω μηνυμάτων έκτακτης ανάγκης 112 από το Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ. που συνδέονται με την προστασία της ζωής τους από την επικείμενη εξέλιξη της δασικής πυρκαγιάς στη περιοχή,
- η ενημέρωση τους για τη λήψη μέτρων αυτοπροστασίας, όπως η παραμονή τους εντός των κατοικιών τους ή κτιρίων, αν η διαφυγή τους δεν είναι πλήρως εξασφαλισμένη,
- η συγκέντρωσή τους σε κτίρια (χώροι καταφυγής) που έχουν προσδιορισθεί εκ των προτέρων στα ειδικά σχέδια των Δήμων και των Περιφερειών και κρίνεται ασφαλής η μετάβαση τους στη προκείμενη περίπτωση, με βάση την εξέλιξη της δασικής πυρκαγιάς στη συγκεκριμένη περιοχή.
- συνδυασμός όλων των ανωτέρω, ή όποιο άλλο εναλλακτικό μέτρο προσδιορισθεί ad hoc από τους φορείς εκτάκτων αναγκών που επιχειρούν σε τοπικό επίπεδο

Νοείται ότι τα μέτρα προστασίας της ζωής των πολιτών, που ενδέχεται να ληφθούν εναλλακτικά σε περίπτωση αδυναμίας έγκαιρης οργάνωσης και δρομολόγησης του μέτρου της ολικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης των πολιτών, από επερχόμενη δασική πυρκαγιά, ιδίως σε κατοικημένες περιοχές που κατά το παρελθόν έχουν δομηθεί εντός δάσους ή δασικής έκτασης, θα πρέπει να εξετασθούν κατά προτεραιότητα στα ειδικά σχέδια για την προληπτική οργανωμένη απομάκρυνση των πολιτών που υποχρεούνται να συντάξουν οι Δήμοι και οι Περιφέρειες με τη συνδρομή των κατά τόπους αρμόδιων Αστυνομικών, Πυροσβεστικών, Υγειονομικών και Λιμενικών Αρχών.

Στο πλαίσιο αυτό η διερεύνηση και καταγραφή πιθανών χώρων καταφυγής των πολιτών που παρέχουν προστασία από επερχόμενη δασική πυρκαγιά, σύμφωνα με τα όσα ενδεικτικά αναφέρονται για το θέμα αυτό στην παράγραφο 2.3 του παρόντος εγγράφου, θα συμβάλει στον εκ των προτέρων σχεδιασμό εναλλακτικών μέτρων προστασίας της ζωής των πολιτών από τον κίνδυνο των δασικών πυρκαγιών.

¹¹ Σύμφωνα με τι ισχύον θεσμικό πλαίσιο στους φορείς που συμμετέχουν στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών από την εκδήλωση καταστροφών ανήκει το Πυροσβεστικό Σώμα που έχει την ευθύνη για τη διεξαγωγή των πυροσβεστικών-διασωστικών επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (Ν.4662/2020), η Ελληνική Αστυνομία (Ν 4249/1014), το ΕΚΑΒ (Ν.4633/2019), οι Δήμοι και οι Περιφέρειες (Ν.3013/2002,Ν.3852/2010,Ν.4662/2020) και το Λιμενικό Σώμα/Ελληνική Ακτοφυλακή εφόσον συντρέχουν λόγοι (Ν. 4150/2013)

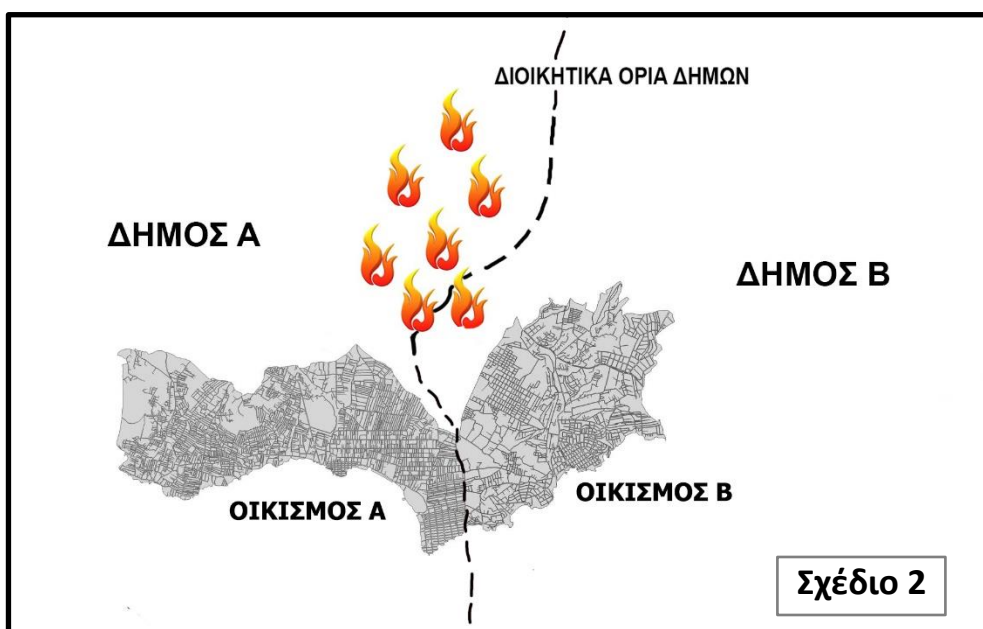

Διάγραμμα 1 . Διάγραμμα διαδικασιών που πρέπει να ακολουθούνται για την λήψη αποφάσεων από τον κατά τόπο αρμόδιο Δήμαρχο σχετικά με την προληπτική απομάκρυνση πολιτών.

2.7. Κατευθυντήριες οδηγίες για τη λήψη της απόφασης για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών λόγω δασικών πυρκαγιών, όταν η εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή μπορεί να επηρεάσει πάνω από έναν (1) Δήμο.

Στο άρθρο 29 παρ. 4στ' του Ν.4662/2020 αναφέρεται ότι όταν η εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή μπορεί να επηρεάσει πάνω από έναν (1) Δήμο, η απόφαση λαμβάνεται από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη, ο οποίος μπορεί να εξουσιοδοτήσει σχετικά τον οικείο χωρικό Αντιπεριφερειάρχη.

Στο πλαίσιο εφαρμογής της ανωτέρω διάταξης και έχοντας υπόψη την έκταση που καταλαμβάνουν οι σημερινοί Δήμοι της χώρας¹² μετά την συνένωση τους (Ν.3852/2010 και Ν.4555/2018), για να πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής της ανωτέρω γενικής διάταξης θα πρέπει μια δασική πυρκαγιά να εξελίσσεται πλησίον των διοικητικών ορίων δυο όμορων Δήμων και να απειλεί ταυτόχρονα και άμεσα κατά την εξέλιξη της, κατοικημένες περιοχές των οποίων ο οικιστικός τους ιστός διαμοιράζεται μεταξύ των διοικητικών ορίων των δυο όμορων Δήμων, δηλαδή **όταν η εξελισσόμενη, ή επικείμενη καταστροφή επηρεάζει την ίδια χρονική στιγμή πάνω από έναν (1) Δήμο (Σχέδιο 2).**

¹² Το έτος 2007 που θεσμοθετήθηκε το άρθρ. 18 του Ν.3613/2007 προκειμένου να προσδιορισθεί το αρμόδιο όργανο που θα αποφασίζει για την εφαρμογή του μέτρου της οργανωμένης απομάκρυνσης πολιτών από εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή, 910 Δήμοι αποτελούσαν τον Πρώτο Βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ν.2539/1997, Ν.2218/1994, Ν.3463/2006).

Το έτος 2010 οι 910 Δήμοι αρχικά συνενώνονται με το Ν.3852/2010 και μεταγενέστερα τροποποιούνται με τον Ν.4555/2018 και συστήνονται τελικά 332 νέοι Δήμοι, καταργούνται οι 124 Κοινότητες και ταυτόχρονα συστήνονται 13 αιρετές Περιφέρειες, οι οποίες διαιρούνται σε 74 Περιφερειακές Ενότητες.

Στους 332 νέους Δήμους και στις 13 αιρετές Περιφέρειες αποδίδονται με τον Ν.3852/2010 μεταξύ άλλων και αρμοδιότητες πολιτικής προστασίας ανάλογες με αυτές που ασκούσαν πριν την συνένωση τους, οι Δήμοι και οι άλλοτε Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις.

Το έτος 2014 με το άρθρο 108 του Ν.4249/2014 αναθεωρήθηκε το άρθρ. 18 του Ν.3613/2007 στο πλαίσιο εναρμόνισης του με το Ν.3852/2010 και η λήψη της απόφασης για την οργανωμένη απομάκρυνση των πολιτών όταν η εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή μπορεί να επηρεάσει πάνω από ένα Δήμο, λαμβάνεται πλέον από τον αρμόδιο αιρετό Περιφερειάρχη, ο οποίος μπορεί να εξουσιοδοτήσει σχετικά τον οικείο Αντιπεριφερειάρχη.

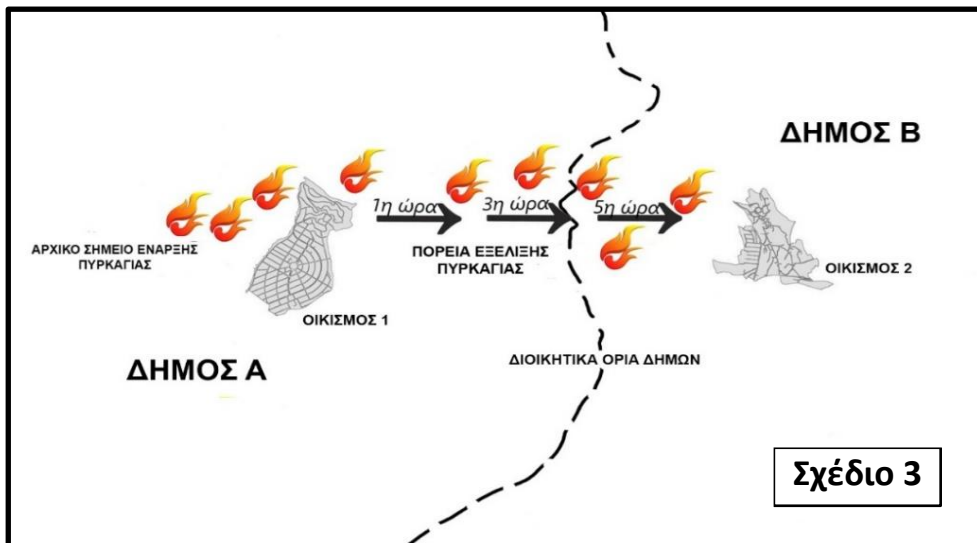
Το έτος 2020 με το Ν.4662/2020 περί Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, η παραπάνω αναφερομένη αρμοδιότητα, δηλαδή όταν η εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή μπορεί να επηρεάσει πάνω από ένα Δήμο, παρέμεινε στο αρμόδιο κατά τόπο αιρετό Περιφερειάρχη, ο οποίος μπορεί να εξουσιοδοτήσει σχετικά τον οικείο χωρικό Αντιπεριφερειάρχη.

Στην περίπτωση αυτή οι αρμόδιοι Δήμαρχοι ενημερώνουν σχετικά τον εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικό του Πυροσβεστικού Σώματος, ο οποίος ενεργεί σε τοπικό επίπεδο ως συντονιστής του πυροσβεστικού έργου ότι θα πρέπει να απευθύνει τη σχετική εισήγηση άμεσα στον οικείο Περιφερειάρχη, ή τον οικείο χωρικό Αντιπεριφερειάρχη, ως αρμόδιο όργανο προκειμένου να λάβει την απόφαση για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών. Νοείται ότι η σχετική εισήγηση προς τον οικείο Περιφερειάρχη, ή τον οικείο χωρικό Αντιπεριφερειάρχη, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τα όσα αναφέρονται με λεπτομέρεια στην παράγραφο 2.1., δηλαδή μια εκτίμηση της πορείας και της κατεύθυνσης που αναμένεται να ακολουθήσει η δασική πυρκαγιά κινουμένη προς την κατοικημένη περιοχή, καθώς και μια εκτίμηση του χρόνου προσέγγισης της πυρκαγιάς στην κατοικημένη περιοχή, για την οποία εισηγείται την υλοποίηση της δράσης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών.

Η απόφασή του Περιφερειάρχη, ή του οικείου χωρικού Αντιπεριφερειάρχη, **εκτελείται με την συμμετοχή όλων των φορέων** που προβλέπεται να συμμετέχουν ενεργά στην υλοποίηση της δράσης, **όπως επίσης και με την συνδρομή των δυο όμορων αρμοδίων Δημάρχων**, οι οποίοι έχουν την ευθύνη του έργου πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών σε τοπικό επίπεδο, υπό τον συντονισμό και την άμεση συνδρομή της Περιφέρειας σε προσωπικό και μέσα, όπου τούτο απαιτείται και είναι αναγκαίο για την υλοποίησή της. Οι κατευθυντήριες οδηγίες για την λήψη της απόφασης, όπως επίσης και το σχέδιο δράσης, που αναφέρονται στο παρόν έγγραφο για το Δήμαρχο ισχύουν κατ' αναλογία και στις περιπτώσεις που η απόφαση για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών λαμβάνεται από τον Περιφερειάρχη ή τον οικείο χωρικό Αντιπεριφερειάρχη¹³

Ωστόσο πρέπει να διευκρινιστεί ότι **σε κάθε άλλη περίπτωση** όταν η εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή δεν επηρεάζει την ίδια χρονική στιγμή πάνω από ένα (1) Δήμο αλλά η δασική πυρκαγιά που αρχικά έχει εκδηλωθεί εντός των διοικητικών ορίων ενός Δήμου απειλεί κατοικημένες περιοχές του οικείου Δήμου και εν συνέχεια κατά την εξέλιξη της σε μεταγενέστερη χρονική στιγμή ξεπερνά τα διοικητικά όρια του Δήμου που έχει αρχικά εκδηλωθεί και απειλεί εκ νέου κατοικημένες περιοχές που υπάγονται στα διοικητικά όρια άλλου όμορου Δήμου, τότε αρμόδια όργανα για την λήψη της απόφασης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών παραμένουν οι κατά τόπους αρμόδιοι οικείοι Δήμαρχοι κατά τον χρόνο που απειλούνται οι κατοικημένες περιοχές που υπάγονται εντός των διοικητικών τους ορίων, καθώς δεν στοιχειοθετείται η επίκληση και εφαρμογή του άρθρου 29 παρ. 4στ' του Ν.4662/2020 περί λήψης της σχετικής απόφασης από τον Περιφερειάρχη. **(Σχέδιο 3)**

¹³ Κατά αναλογία ο Περιφερειάρχης, ή ο οικείος χωρικός Αντιπεριφερειάρχης, αφού ενημερωθεί ως αρμόδιο όργανο από τον εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικό του Πυροσβεστικού Σώματος, ο οποίος ενεργεί σε τοπικό επίπεδο ως συντονιστής του πυροσβεστικού έργου, καθορίζει άμεσα σημείο συγκέντρωσης (σε ασφαλή χώρο), στον οποίον οφείλουν να προσέλθουν οι δυο αρμόδιοι όμοροι Δήμαρχοι που γνωρίζουν καλύτερα σε τοπικό επίπεδο τους πολίτες που διαβιούν στην περιοχή και οι επικεφαλής των φορέων που κύρια εμπλέκονται (ΕΛΑΣ, ΠΣ, ΕΚΑΒ, υπεύθυνος πολιτικής προστασίας της Περιφέρειας, υπεύθυνος Πολιτικής Προστασίας των όμορων Δήμων) και εάν αυτό δεν είναι άμεσα εφικτό, οι αναπληρωτές τους, οι οποίοι θα πρέπει να είναι σε διαρκή επικοινωνία με τους επικεφαλής τους. Η ενέργεια αυτή, η οποία συνιστά Στοιχείο Διοίκησης για την λήψη της απόφασης και την υλοποίηση της δράσης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, κρίνεται απαραίτητη προκειμένου να εξασφαλιστεί, η μεταξύ τους επικοινωνία, η συλλογή πληροφοριών σχετικών με την τρέχουσα κατάσταση, καθώς και ο συντονισμός τους. Επίσης η ενέργεια αυτή παρέχει την δυνατότητα για την άμεση επιλογή σχεδίου δράσης που θα ακολουθήσουν οι εμπλεκόμενοι φορείς, στην περίπτωση που ληφθεί θετική απόφαση για μερική ή ολική προληπτική απομάκρυνση πολιτών. Στις περιπτώσεις που η εξέλιξη του καταστροφικού φαινομένου παρέχει χρονικά περιθώρια, ο Περιφερειάρχης, ή ο οικείος χωρικός Αντιπεριφερειάρχης μπορεί να συγκαλεί άμεσα το Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας της Περιφερειακής Ενότητας (ΣΟΠΠ) για την υποβοήθηση του έργου του. Η σύγκληση του ΣΟΠΠ δεν αποτελεί προϋπόθεση για την λήψη της απόφασης ή την υλοποίηση της δράσης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών. Στις περιπτώσεις που για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση των πολιτών, κρίνεται αναγκαία η χρήση πλωτών θαλασσίων μέσων, η παρουσία και η συμβολή των κατά τόπους Λιμενικών Αρχών αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση και η παρουσία εκπροσώπου τους, στο Στοιχείο Διοίκησης, ή στο ΣΟΠΠ που θα συγκαλέσει ο Περιφερειάρχης, ή ο οικείος χωρικός Αντιπεριφερειάρχης για την λήψη της απόφασης ή για την υλοποίηση της δράσης, κρίνεται απαραίτητη (ΝΔ 444/1970, Ν.4150/2013, όπως ισχύουν)

Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση που εκδηλώνονται σε διαφορετικό τόπο (σημείο έναρξης) και χρόνο δασικές πυρκαγιές σε Δήμους της ίδιας Περιφέρειας, οι οποίες κατά την πορεία εξέλιξης τους ενδεχομένως να απειλούν κατοικημένες περιοχές των Δήμων στους οποίους αρχικά έχουν εκδηλωθεί και πιθανώς σε μεταγενέστερη χρονική στιγμή κατά την πορεία εξέλιξης τους, να απειλούν κατοικημένες περιοχές άλλων όμορων Δήμων των οποίων ο οικιστικός τους ιστός δεν διαμοιράζεται μεταξύ των διοικητικών τους ορίων.

Συμπληρωματικά προς τα ανωτέρω, θα πρέπει στις περιπτώσεις που ο Περιφερειάρχης έχει μεταβιβάσει με σχετική εξουσιοδοτική πράξη την αρμοδιότητα λήψης της απόφασης για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών στους Αντιπεριφερειάρχες των οικείων Περιφερειακών Ενοτήτων, θεωρείται σκόπιμο οι Δ/νσεις Πολιτικής Προστασίας των Περιφερειών να έχουν μεριμνήσει και για την έκδοση, πριν την έναρξη της αντιπυρικής περιόδου, σχετικής εξουσιοδοτικής πράξης, η οποία θα καθιστά τα Τμήματα Πολιτικής Προστασίας των αντίστοιχων Περιφερειακών Ενοτήτων υπεύθυνα για την άμεση υποστήριξη του έργου του Αντιπεριφερειάρχη.

Τέλος, στα ειδικά σχέδια για την προληπτική οργανωμένη απομάκρυνση των πολιτών που υποχρεούνται να συντάσσουν οι Δήμοι και οι Περιφέρειες με τη συνδρομή των κατά τόπους αρμόδιων Αστυνομικών, Πυροσβεστικών, Υγειονομικών και Λιμενικών Αρχών (άρθ. 23 παρ.4 Ν.4662/2020) θα πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια από τις οργανικές μονάδες Πολιτικής Προστασίας των Δήμων και των Περιφερειών, προκειμένου να προσδιορισθούν εκ των προτέρων οι περιοχές στις οποίες η απόφαση λαμβάνεται από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη ή τον οικείο χωρικό Αντιπεριφερειάρχη, ειδικά πλησίον των μεγάλων πολεοδομικών συγκροτημάτων των Αθηνών και της Θεσσαλονίκης.

Δηλαδή θα πρέπει να καταγραφούν και αποτυπωθούν ποιες είναι οι κατοικημένες περιοχές των οποίων ο οικιστικός τους ιστός διαμοιράζεται μεταξύ των διοικητικών ορίων των δυο όμορων Δήμων, ώστε να είναι εκ των προτέρων γνωστό και αποσαφηνισμένο ποιο είναι το αρμόδιο όργανο για τη λήψη της σχετικής απόφασης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών κατόπιν της εισήγησης του εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικού του Πυροσβεστικού Σώματος.

2.8. Κατευθυντήριες οδηγίες για τη λήψη της απόφασης για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών λόγω δασικών πυρκαγιών, όταν η εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή μπορεί να επηρεάσει πάνω από μία Περιφέρεια

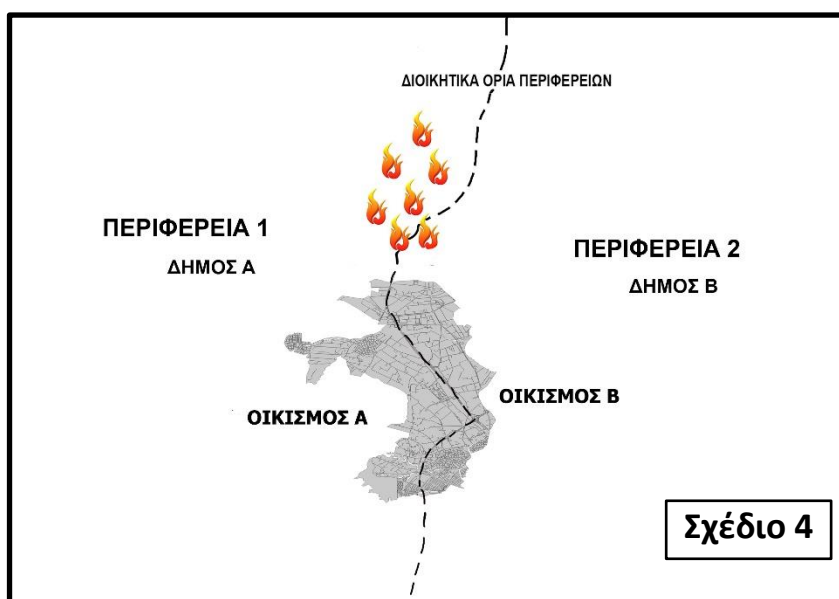
Στο άρθρο 29 παρ. 4στ' του Ν.4662/2020 προβλέπεται ότι όταν η εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή μπορεί να επηρεάσει πάνω από μία Περιφέρεια, η ανωτέρω απόφαση λαμβάνεται από τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, ή σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματός του, από τον νόμιμο

Αναπληρωτή του στο Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας, τον Διοικητή του Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας, και εκτελείται από τους αρμόδιους Περιφερειάρχες και Δημάρχους.

Η ανωτέρω νομοθετική πρόβλεψη, συνδέεται κατά κύριο λόγο με την συμβολή των αρμοδίων οργάνων της Κεντρικής Διοίκησης προς τα αρμόδια όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης (Περιφερειάρχης, Αντιπεριφερειάρχης, Δήμαρχος) που έχουν τον κύριο θεσμικό ρόλο δρομολόγησης και υλοποίησης σε τοπικό επίπεδο της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών λόγω δασικών πυρκαγιών από εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή στο πλαίσιο εφαρμογής του Ν. 4662/2020.

Έχοντας υπόψη τις προβλέψεις της ανωτέρω διάταξης και την έκταση που καταλαμβάνουν οι σημερινοί Δήμοι της χώρας και οι Περιφέρειες (Ν.3852/2010, Ν.4555/2018), για να πληρούνται οι προϋποθέσεις επίκλησης και εφαρμογής της ανωτέρω γενικής διάταξης θα πρέπει μια δασική πυρκαγιά να εξελίσσεται πλησίον των διοικητικών ορίων δυο όμορων Δήμων που υπάγονται διοικητικά σε δυο όμορες Περιφέρειες και να απειλεί άμεσα κατά την εξέλιξη της, κατοικημένες περιοχές των οποίων ο οικιστικός τους ιστός διαμοιράζεται μεταξύ των διοικητικών ορίων των δυο όμορων Δήμων που υπάγονται διοικητικά σε δυο όμορες Περιφέρειες, δηλαδή όταν η εξελισσόμενη, ή επικείμενη καταστροφή επηρεάζει **την ίδια χρονική στιγμή πάνω από μια Περιφέρεια (Σχέδιο 4)**

Οι περιοχές αυτές για τις οποίες ενδέχεται να απαιτείται η λήψη της απόφασης από τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, ή σε περίπτωση απουσίας, ή κωλύματός του, από τον νόμιμο Αναπληρωτή του, θα πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια από τις οργανικές μονάδες Πολιτικής Προστασίας των Δήμων και των Περιφερειών προκειμένου **να προσδιορισθούν εκ των προτέρων**, στα ειδικά σχέδια για την προληπτική οργανωμένη απομάκρυνση των πολιτών που οφείλουν να συντάξουν οι Δήμοι και οι Περιφέρειες με την συνδρομή των φορέων που προβλέπονται στο άρθρο 23 παρ.4 του Ν.4662/2020.

Για τις περιοχές αυτές, που απαιτείται η λήψη της απόφασης από τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας ή το νόμιμο Αναπληρωτή του, εφόσον προσδιορισθούν θα πρέπει να ενημερωθεί εγγράφως με ευθύνη των Δ/σεων Πολιτικής Προστασίας των Περιφερειών, ο Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας και ο νόμιμος Αναπληρωτής του έτσι ώστε να τις γνωρίζει εκ των προτέρων και όχι εκ των υστέρων, δηλαδή όταν είναι σε εξέλιξη το καταστροφικό φαινόμενο.

Τα διαλαμβανόμενα περί κατευθυντηρίων οδηγιών λήψης της απόφασης οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, όπως επίσης και το σχέδιο δράσης που αναφέρεται για τον Δήμαρχο, ισχύουν κατ' αναλογία και στις περιπτώσεις που η απόφαση για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών

λαμβάνεται από τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, ή σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματός του από τον νόμιμο Αναπληρωτή του στο Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας, τον Διοικητή του Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας.

Στη προκειμένη περίπτωση, όπου απαιτείται η λήψη της απόφασης από τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, ή σε περίπτωση απουσίας, ή κωλύματός του, από τον νόμιμο Αναπληρωτή του, η πλήρης και έγκαιρη ενημέρωση του από τα αρμόδια όργανα (Δήμαρχος, κλπ.) σε τοπικό περιφερειακό και από το Ε.Σ.Κ.Ε.ΔΙ.Κ. του Π.Σ. σε κεντρικό επίπεδο, όταν δεν είναι δυνατή η φυσική τους παρουσία, είναι καθοριστικής σημασίας για την λήψη της απόφασης.

Η απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, ή σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματός του, του νόμιμου Αναπληρωτή του, εκτελείται με την συμμετοχή όλων των φορέων που προβλέπεται να συμμετέχουν ενεργά στην υλοποίηση της δράσης, όπως επίσης και με την συνδρομή των δυο όμορων αρμοδίων Δημάρχων οι οποίοι έχουν την ευθύνη του έργου πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών σε τοπικό επίπεδο, υπό τον συντονισμό και την άμεση συνδρομή των όμορων Περιφερειών σε προσωπικό και μέσα, όπου τούτο απαιτείται και είναι αναγκαίο για την υλοποίησή της.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗΣ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί στο δεύτερο μέρος του παρόντος, ζητήματα που συνδέονται με τη λήψη, ή μη της απόφασης προληπτικής απομάκρυνσης ατόμων που ευρίσκονται εντός υποδομών ή εγκαταστάσεων που τελούν υπό την εποπτεία φορέων, ή διέπονται από ειδικότερες νομοθεσίες και της εν συνεχεία δρομολόγησης δράσεων για την υλοποίησή τους, αποτελούν αρμοδιότητα των υπευθύνων λειτουργίας τους.

Στη ανωτέρω κατηγορία υποδομών και εγκαταστάσεων υπάγονται *Νοσοκομεία, Νοσηλευτικά Ιδρύματα, Παιδικές Κατασκηνώσεις, Camping, Ιερές Μονές, Αρχαιολογικοί χώροι, Ξενοδοχειακές μονάδες, Εγκαταστάσεις Ενόπλων Δυνάμεων και Σωμάτων Ασφάλειας, Δομές φιλοξενίας προσφυγών Καταστήματα κράτησης/Φυλακές, κλπ.*

Νοείται ότι οι εγκαταστάσεις αυτές για να απειλούνται από την εξέλιξη μιας δασικής πυρκαγιάς και να συντρέχουν λόγοι προληπτικής απομάκρυνσης των ατόμων που ευρίσκονται εντός τους, θα πρέπει να συνορεύουν με δάση και δασικές εκτάσεις και να έχουν μεγάλη εγγύτητα με καύσιμα δασικής προέλευσης.

Στο πλαίσιο αυτό μετά από ενημέρωση των υπευθύνων λειτουργίας τους από την αρμόδια κατά τόπο Πυροσβεστική Υπηρεσία για την εκδήλωση δασικής πυρκαγιάς πλησίον αυτών και μια εκτίμηση για τον κίνδυνο που διατρέχουν ή δεν διατρέχουν με βάση την κατεύθυνση που ακολουθεί κατά την εξέλιξη της, λαμβάνουν αποφάσεις που αφορούν την προληπτική απομάκρυνση των διαμενόντων ατόμων ή και των εργαζομένων στις ανωτέρω κατηγορίες υποδομών και εγκαταστάσεων μέσω ασφαλών διάδρομων διαφυγής για τις οποίες ενημερώνονται από τις οικείες αρμόδιες υπηρεσίες του Πυροσβεστικού Σώματος και της Ελληνικής Αστυνομίας.

Σε κάθε περίπτωση οι αποφάσεις των υπευθύνων λειτουργίας των ανωτέρω υποδομών ή εγκαταστάσεων περί απομάκρυνσης, ή μη, των ατόμων που ευρίσκονται εντός τους, θα πρέπει να γνωστοποιούνται άμεσα με ευθύνη των υπευθύνων τους στις οικείες αρμόδιες υπηρεσίες του Πυροσβεστικού Σώματος και της Ελληνικής Αστυνομίας, όπως επίσης και στον οικείο Δήμαρχο και Περιφερειάρχη/Αντιπεριφερειάρχη, για ενδεχόμενη υποστήριξη του έργου τους, από πλευράς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Επίσης η ενημέρωση αυτή θα συμβάλει στο καλύτερο συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων Πολιτικής Προστασίας που ενεργούν σε τοπικό επίπεδο για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και άμεση διαχείριση των συνεπειών τους από την εκδήλωση δασικής πυρκαγιάς.

Για τον σκοπό αυτό κάθε υποδομή ή εγκατάσταση θα πρέπει να κοινοποιεί στην αρμόδια οργανική μονάδα πολιτικής προστασίας του οικείου Δήμου ένα τηλέφωνο έκτακτης ανάγκης που θα λειτουργεί σε

24ωρη βάση όλες τις ημέρες τις εβδομάδας (7/7) όπως επίσης και στις οικείες αρμόδιες υπηρεσίες του Πυροσβεστικού Σώματος και της ΕΛ.ΑΣ.

Η αρμόδια οργανική μονάδα πολιτικής προστασίας του Δήμου θα πρέπει στο Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας που έχει είδη συνταχθεί για την Αντιμετώπιση Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών με την κωδική ονομασία "ΙΟΛΑΟΣ, να τηρεί επικαιροποιημένη λίστα με τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης για όλες τις υποδομές και εγκαταστάσεις της περιοχής αρμοδιότητας τους που συνορεύουν με δάση και δασικές εκτάσεις (Παιδικές Κατασκηνώσεις, Camping, Ξενοδοχειακές μονάδες, Αρχαιολογικοί χώροι κλπ).

Η ανωτέρω επικαιροποιημένη λίστα με τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης για όλες τις υποδομές και εγκαταστάσεις της περιοχής αρμοδιότητας των Δήμων θα πρέπει να κοινοποιείται και στη Δ/ση Πολιτικής Προστασίας της οικείας Περιφέρειας προς ενημέρωση και υποστήριξη στο έργο πολιτικής προστασίας του Δήμου, από πλευράς Περιφέρειας, εφόσον συντρέχουν λόγοι.

Στο πλαίσιο αυτό κρίνεται σκόπιμο για λόγους πληρότητας να αναφερθούν τα εξής:

- Για **αρχαιολογικούς χώρους ή και μνημείων** εντός δασών, δασικών εκτάσεων, ή και πλησίον αυτών, εφόσον οι υπεύθυνοι λειτουργίας τους ενημερωθούν από την αρμόδια κατά τόπο Πυροσβεστική Υπηρεσία για την εκδήλωση δασικής πυρκαγιάς πλησίον αυτών, καθώς και για την αναμενόμενη πορεία εξέλιξης της, εάν βρίσκονται σε λειτουργία, και εφόσον συντρέχουν λόγοι, οφείλουν να απομακρύνουν προληπτικά από τον αρχαιολογικό χώρο ή το μνημείο τους επισκέπτες, βάσει του σχεδιασμού τους και σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες που δίνονται από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Για τον σκοπό αυτό η Διεύθυνση Σχεδιασμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της Γ.Γ.Π.Π. στο πλαίσιο μνημονίου συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας με το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού συνέταξε και απέστειλε στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού για λόγους υποστήριξη του έργου του, πρότυπο σχέδιο οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης επισκεπτών και εργαζομένων από αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία που βρίσκονται εντός δασών, δασικών εκτάσεων και πλησίον αυτών.

Σκοπός του εν λόγω προτύπου υποδείγματος είναι η διευκόλυνση των Προϊσταμένων των κατά περίπτωση αρμόδιων Περιφερειακών και Ειδικών Περιφερειακών Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του ΥΠΠΟΑ στη σύνταξη και εφαρμογή σχεδίων οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης των επισκεπτών και εργαζομένων από αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία που βρίσκονται εντός δασών, δασικών εκτάσεων και πλησίον αυτών, λόγω δασικής πυρκαγιάς

Με βάση το πρότυπο, τα σχέδια που θα συνταχθούν με ευθύνη των Περιφερειακών ή Ειδικών Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΥΠΠΟΑ, θα κοινοποιηθούν άμεσα στην αρμόδια οργανική μονάδα πολιτικής προστασίας του οικείου Δήμου, στην αρμόδια Δ/ση Πολιτικής Προστασίας της οικείας Περιφέρειας και στις οικείες αρμόδιες υπηρεσίες του Πυροσβεστικού Σώματος, της ΕΛ.ΑΣ και του ΕΚΑΒ, προς ενημέρωση τους και υποστήριξη εκ μέρους τους στο πλαίσιο εφαρμογής των εν λόγω σχεδίων, όπως επίσης και για την εν συνεχεία ασφαλή απομάκρυνση των επισκεπτών και πέραν των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων αρμοδιότητας του ΥΠΠΟΑ.

Νοείται ότι σε περίπτωση που ο εκτιμώμενος χρόνος προσέγγισης της δασικής πυρκαγιάς σε συνδυασμό με τον αριθμό των επισκεπτών δεν επαρκεί για την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση των επισκεπτών και εργαζομένων, ο Προϊστάμενος της αρμόδιας Περιφερειακής, ή της Ειδικής Περιφερειακής Υπηρεσίας του ΥΠΠΟΑ που υπάγεται ο αρχαιολογικός χώρος ή το μνημείο ενημερώνει άμεσα την κατά τόπο αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία προκειμένου να δρομολογήσει άμεσα δράσεις προστασίας, διάσωσης και απεγκλωβισμού επισκεπτών και εργαζομένων από τον αρχαιολογικό χώρο ή το μνημείο.

- Για τις **παιδικές εξοχές- κατασκηνώσεις** η λήψη της απόφασης για την μετακίνηση κατασκηνωτών και προσωπικού που ευρίσκονται και διαβιούν εντός των υποδομών τους (εκκένωση και μεταφορά των

κατασκηνωτών σε ασφαλές σημείο) σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης λόγω δασικών πυρκαγιών, καθορίζεται μέσα από τα σχέδια εκκένωσής τους, τα οποία συντάσσονται από τις διοικήσεις των παιδικών εξοχών – κατασκηνώσεων σύμφωνα με τις κατευθύνσεις α) του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων για τις μαθητικές κατασκηνώσεις του Υπουργείου (ΥΑ ΙΒ/7243/7-7-1983 – ΦΕΚ 368/τεύχ. Β΄) και β) της Γενικής Δ/σης Πρόνοιας, του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (παρ. 3, αρθ. 8 της ΚΥΑ12030/Φ109.1/1999) για τις κατασκηνώσεις του Κρατικού Προγράμματος και τις λουιές δημόσιες ή ιδιωτικές παιδικές εξοχές – κατασκηνώσεις (Δ27/οικ.10625/345/2-4-2014 έγγραφο της Δ/σης Προστασίας Οικογένειας, της Γενικής Δ/σης Πρόνοιας, του Υπουργείου Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας).

Τα ανωτέρω σχέδια εκκένωσης των παιδικών εξοχών – κατασκηνώσεων, οι διοικήσεις οφείλουν να τα κοινοποιούν στις οικείες αρμόδιες υπηρεσίες του Πυροσβεστικού Σώματος, της ΕΛ.ΑΣ. των Περιφερειών και των Δήμων (Δ27/οικ.10625/345/2-4-2014 έγγραφο της Δ/σης Προστασίας Οικογένειας, της Γενικής Δ/σης Πρόνοιας, του Υπουργείου Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας).

Προς διευκόλυνση του έργου της Πολιτικής Προστασίας στην περίπτωση που κριθεί αναγκαία η λήψη του ανωτέρου μέτρου, η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, με το 2113/8-4-2014 έγγραφό της, κάλεσε τις Δ/σεις Πολιτικής Προστασίας των Περιφερειών και τα Γραφεία Πολιτικής Προστασίας των Δήμων να λάβουν αντίγραφο των ανωτέρω σχεδίων για τις παιδικές εξοχές – κατασκηνώσεις που λειτουργούν εντός των διοικητικών τους ορίων.

Σημειώνεται ότι με το Δ27/οικ.24397/989/16-7-2014 έγγραφό της η Δ/ση Προστασίας Οικογένειας, της Γενικής Δ/σης Πρόνοιας, του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης εξέδωσε πρότυπο σχέδιο πυροπροστασίας και εκκένωσης κατασκηνώσεων σε περίπτωση εκτάκτου ανάγκης, η σύνταξη του οποίου και η κατάθεσή του στις αρμόδιες Υπηρεσίες αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την έκδοση άδειας λειτουργίας κατασκήνωσης από το έτος 2015.

Ειδικότερα για τις μαθητικές κατασκηνώσεις του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, σύμφωνα με το άρθρο 16 της ΥΑ ΙΒ/72437-7-1983, προβλέπεται ότι η Συντονιστική Επιτροπή της Μαθητικής Κατασκήνωσης καθορίζει τη διαδικασία της άμεσης διακίνησης των Κατασκηνωτών και την μεταφορά τους στους ορισμένους χώρους υποδοχής. Επικεφαλής της όλης επιχείρησης ορίζεται ο Προϊστάμενος της Κατασκήνωσης ο οποίος φροντίζει για την άμεση επιβίβαση των κατασκηνωτών στα μεταφορικά μέσα, τα οποία πρέπει να βρίσκονται έγκαιρα στη διάθεση της κατασκήνωσης. Οι χώροι υποδοχής και ο τρόπος εξεύρεσης και άμεσης διάθεσης των αναγκών μεταφορικών μέσων καθορίζονται στην αρχή της κατασκηνωτικής περιόδου από τον Περιφερειάρχη (ως αρμόδιο όργανο προσδιορίζεται ο Περιφερειάρχης σύμφωνα με το άρθ. 282 του Ν.3852/2010, αντί του Νομάρχη που προέβλεπε άρθρο 16 της ΥΑ ΙΒ/72437-7-1983), με τον οποίο ο Προϊστάμενος της Κατασκήνωσης έρχεται σε σχετική συνεννόηση.

Στο πλαίσιο αυτό, το Τμήμα Ε΄ Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτου Ανάγκης, της Δ/σης Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συντονισμού της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικού Σχεδιασμού, Προγραμματισμού και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων παρακαλείται να καθορίσει πριν την έναρξη της κατασκηνωτικής περιόδου σε συνεργασία με τις Περιφέρειες, στην επικράτεια των οποίων λειτουργούν μαθητικές κατασκηνώσεις, τις διαδικασίες εφαρμογής των προβλεπομένων στο άρθρο 16 της ΥΑ ΙΒ/72437-7-1983 και να εκδώσει σχετικές οδηγίες προς τις Συντονιστικές Επιτροπές των μαθητικών κατασκηνώσεων.

- Για τις **ξενοδοχειακές μονάδες, ή συγκροτήματα** που βρίσκονται εκτός των ορίων υφιστάμενων οικισμών και πόλεων και οι υποδομές και εγκαταστάσεις τους, συνορεύουν με δάση ή δασικές εκτάσεις και έχουν μεγάλη εγγύτητα με καύσιμα δασικής προέλευσης, οι υπεύθυνοι λειτουργίας τους, εφόσον αντιληφθούν ή ενημερωθούν από το Δήμο, ή ενημερωθούν μέσω μηνυμάτων έκτακτης ανάγκης 112, ή ενημερωθούν απευθείας από την αρμόδια κατά τόπο Πυροσβεστική Υπηρεσία για την εκδήλωση δασικής πυρκαγιάς πλησίον αυτών και αφού ενημερωθούν μετά από σχετική επικοινωνία από την αρμόδια κατά τόπο Πυροσβεστική Υπηρεσία για την πορεία εξέλιξης της και εφόσον συντρέχουν λόγοι,

ενημερώνουν τους διαμένοντες και τους εργαζόμενους σε αυτά για την προληπτική τους απομάκρυνση μέσω ασφαλών διάδρομων διαφυγής για τις οποίες ενημερώνονται από τις οικείες αρμόδιες υπηρεσίες του Πυροσβεστικού Σώματος και της Ελληνικής Αστυνομίας

Για την ασφαλή προληπτική απομάκρυνση των ατόμων που ευρίσκονται εντός των ξενοδοχειακών μονάδων, ή συγκροτημάτων, οι υπεύθυνοι λειτουργίας τους θα πρέπει να συνεργαστούν με την αρμόδια οργανική μονάδα Πολιτικής Προστασίας του οικείου Δήμου ή και της Περιφέρειας στο πλαίσιο της αρμοδιότητας συντονισμού και επίβλεψης του έργου της πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών που έχουν σε τοπικό επίπεδο. Η προληπτική απομάκρυνση μπορεί να πραγματοποιηθεί

- με τα ίδια μέσα που διαθέτουν οι διαμένοντες και το προσωπικό, μετά από ενημέρωσή τους σχετικά με την ασφαλή διαδρομή διαφυγής τους, καθώς και ασφαλή σημεία προσωρινού προορισμού τους
- με λεωφορεία που θα διατεθούν για το σκοπό αυτό μετά από σχετικό αίτημα των υπευθύνων λειτουργίας προς τον οικείο Δήμο ή Περιφέρεια
- με τουριστικά λεωφορεία ιδιωτών ή τουριστικών επιχειρήσεων τα οποία θα διατεθούν άμεσα για το σκοπό αυτό, με ευθύνη των υπευθύνων λειτουργίας των ξενοδοχειακών μονάδων, ή συγκροτημάτων.

Επισημαίνεται ότι η άμεση διάθεση τουριστικών λεωφορείων ιδιωτών ή τουριστικών επιχειρήσεων με ευθύνη των υπευθύνων λειτουργίας τους, για την προληπτική απομάκρυνση των διαμενόντων σε αυτά, δεν έχει θεσμικά δεσμευτικό χαρακτήρα.

Όσotόσο στις περιπτώσεις που οι διαμένοντες εντός των ξενοδοχειακών μονάδων, ή συγκροτημάτων, δεν διαθέτουν στο σύνολο τους δικά τους μέσα μεταφοράς, η συμμετοχή και άμεση φροντίδα εκ μέρους των υπευθύνων λειτουργίας, για την προληπτική απομάκρυνση τους σε ασφαλές σημείο προσωρινού προορισμού και την εν συνεχεία επιστροφή τους με τουριστικά λεωφορεία που θα διατεθούν από τους υπεύθυνους λειτουργίας, θα επιτρέψει την συνέχιση της διαμονής τους εντός των ξενοδοχειακών μονάδων, ή συγκροτημάτων, εφόσον ο κίνδυνος θα έχει παρέλθει και ενδεχομένως την απρόσκοπτη και χωρίς ιδιαίτερες επιπτώσεις συνέχιση της λειτουργίας τους.

Για τους ανωτέρω λόγους οι υπεύθυνοι λειτουργίας των ξενοδοχειακών συγκροτημάτων που βρίσκονται εκτός των ορίων υφιστάμενων οικισμών και πόλεων και οι υποδομές και εγκαταστάσεις τους, συνορεύουν με δάση ή δασικές εκτάσεις και έχουν μεγάλη εγγύτητα με καύσιμα δασικής προέλευσης, θα πρέπει να τηρούν επικαιροποιημένα στοιχεία επικοινωνίας ιδιωτών, ή επιχειρήσεων που δύναται να διαθέσουν άμεσα τουριστικά λεωφορεία, όπως επίσης και επικαιροποιημένα στοιχεία επικοινωνίας με τις κατά τόπο αρμόδιες οργανικές μονάδες Πολιτικής Προστασίας του οικείου Δήμου και της Περιφέρειας.

- **Για τις Ευάλωτες Ομάδες πολιτών (ΑμεΑ, κλπ)** που διαβιούν σε δομημένες περιοχές (οικισμοί πολεοδομικά τμήματα πόλεων κλπ.), των οποίων οι κατοικίες συνορεύουν ή έχουν μεγάλη εγγύτητα με δάση ή δασικές εκτάσεις, εφόσον ληφθεί απόφαση εφαρμογής του μέτρου της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, ο Δήμος θα πρέπει να μεριμνά για την έγκαιρη σχετική ενημέρωση τους ή για την έγκαιρη σχετική ενημέρωση των προσωπικών βοηθών τους ή των άμεσα συγγενικών τους προσώπων.

Στο πλαίσιο αυτό και για την υλοποίηση της ανωτέρω δράσης σε επίπεδο Δήμου, θα πρέπει η αρμόδια οργανική μονάδα Πολιτικής Προστασίας με την βοήθεια της αρμόδιας οργανικής μονάδας Πρόνοιας του Δήμου να προχωρήσουν σε δημόσια πρόσκληση-ανακοίνωση του Δήμου, προκειμένου να επικοινωνήσουν τα ίδια τα άτομα που ανήκουν σε αυτές τις Ευάλωτες Ομάδες (ΑμεΑ, κλπ) και διαβιούν στις ανωτέρω αναφερόμενες περιοχές, ή οι προσωπικοί βοηθοί τους, ή τα άμεσα συγγενικά τους πρόσωπα και να παρέχουν στοιχεία, εφόσον το επιθυμούν, τα οποία θα καταγραφούν σε ένα μητρώο για την έγκαιρη ενημέρωση και ειδοποίηση τους από τις δημοτικές αρχές σε περίπτωση εφαρμογής του μέτρου της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών στην περιοχή που διαβιούν.

Στο μητρώο αυτό, θα πρέπει να περιλαμβάνονται κατ' ελάχιστο τα στοιχεία επικοινωνίας, η δ/ση κατοικίας και η κατηγορία αναπηρίας (κώφωση, τύφλωση, κλπ), τα στοιχεία επικοινωνίας των προσωπικών βοηθών ή των άμεσα συγγενικών τους προσώπων καθώς και το μεταφορικό μέσο που θα απαιτηθεί σε περίπτωση μετακίνησης τους (π.χ. μετακίνηση με επιβατικό αυτοκίνητο, ασθενοφόρο κλπ).

Το μέσο μετακίνησης που θα διατεθεί για την έγκαιρη προληπτική απομάκρυνση των ατόμων αυτών, εφόσον το επιθυμούν, αποτελεί καθοριστικής σημασίας παράμετρο για τη δρομολόγηση της δράσης της μετακίνησης των Ευάλωτων Ομάδων πολιτών καθώς επιτρέπει τον ορθό σχετικό προγραμματισμό των μέσων του ΕΚΑΒ και του Δήμου, στην περίπτωση που απαιτηθεί η συνδρομή τους αντίστοιχα, τόσο κατά την αρχική απομάκρυνση των ατόμων από την περιοχή όσο και κατά την επιστροφή τους στο χώρο διαμονής τους όταν πλέον θα έχει παρέλθει ο κίνδυνος.

Για την τήρηση του ανωτέρω μητρώου νοείται ότι, τα ενδιαφερόμενα άτομα θα πρέπει να παρέχουν τη συγκατάθεσή τους εγγράφως ως προς τα παρεχόμενα στοιχεία τα οποία για λόγους προστασίας των προσωπικών τους δεδομένων σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να δημοσιεύονται.

Επισημαίνεται ότι ιδιαίτερη πρόνοια για τις Ευάλωτες Ομάδες Πολιτών απαιτείται και στα σημεία προορισμού τους, καθώς κατά την παραμονή τους ενδέχεται να απαιτείται και κατάλληλη υποστήριξη (π.χ. ιατρική φροντίδα).

Το ανωτέρω μητρώο, θα πρέπει να τεθεί ως Παράρτημα στα Ειδικά Σχέδια Οργανωμένης Προληπτικής Απομάκρυνσης Πολιτών των Δήμων που υποχρεούνται να συντάσσουν οι Δήμοι και οι Περιφέρειες με τη συνδρομή των κατά τόπους αρμόδιων Αστυνομικών, Πυροσβεστικών, Υγειονομικών και Λιμενικών Αρχών (παρ.4, άρθ. 23, Ν.4662/2020).

- **Για την περίπτωση προληπτικής απομάκρυνσης των ζώων (συντροφιάς ή παραγωγικών)** από περιφραγμένο χώρο κατά την εφαρμογή του άρθρου 27 του ν. 4662/2020, περί οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών από μια περιοχή (ολική ή μερική) λόγω εξελισσόμενης ή επικείμενης καταστροφής, προβλέπονται σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 47 του ν. 4830/21 ότι σε περίπτωση μη απομάκρυνσης των ζώων (συντροφιάς ή παραγωγικών) από περιφραγμένο χώρο, εφόσον ο ιδιοκτήτης αυτών αποδεδειγμένα είχε τη δυνατότητα να τα απομακρύνει, εφαρμόζεται αναλόγως η περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 24 του 4830/21 περί κακοποίησης των ζώων.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ.4 του Ν.4662/2020 στα Περιφερειακά και Τοπικά Σχέδια των Περιφερειών και των Δήμων, αντίστοιχα, συμπεριλαμβάνονται Ειδικά Σχέδια για την προληπτική οργανωμένη απομάκρυνση των πολιτών, τα οποία καταρτίζονται με τη συνδρομή των κατά τόπους αρμόδιων αστυνομικών, πυροσβεστικών, υγειονομικών και λιμενικών αρχών.

4.1 ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

Οι Δήμοι της χώρας καλούνται να συντάξουν και να προσαρτήσουν στα Σχέδια Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξ Αιτίας Δασικών Πυρκαγιών των Δήμων, όπως αυτά συντάχτηκαν βάσει του 3480/11-05-2022 εγγράφου της ΓΓΠΠ «Έκδοση Πρότυπου Υποδείγματος Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών για την σύνταξη σχεδίων από τους Δήμους της χώρας», ειδικό Παράρτημα Θ' με τίτλο «ΕΙΔΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ».

Της υποχρέωσης σύνταξης ειδικού σχεδίου οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών εξ αιτίας δασικών πυρκαγιών εξαιρούνται οι Δήμοι των μεγάλων πόλεων των οποίων τα πολεοδομικά συγκροτήματά τους, περιβάλλονται από τα πολεοδομικά συγκροτήματα άλλων Δήμων.

Για τη σύνταξη των ειδικών Παραρτημάτων Θ', θα πρέπει με ευθύνη των Δημάρχων να συγκροτηθεί άμεσα ομάδα εργασίας, με επικεφαλής τον υπεύθυνο για θέματα πολιτικής προστασίας του Δήμου (αρμόδιο Αντιδήμαρχο, κλπ) και μέλη εκπροσώπους των κατά τόπους αρμόδιων αστυνομικών, πυροσβεστικών, υγειονομικών (εκπρόσωπο παραρτήματος ΕΚΑΒ, Κέντρου Υγείας, κλπ) και λιμενικών αρχών για παράλιους ή νησιωτικούς Δήμους.

Στο πλαίσιο αυτό το Αρχηγείο του Πυροσβεστικού Σώματος, το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας και το Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής και η κεντρική διοίκηση του ΕΚΑΒ, θα συμβάλουν με κατάλληλο προσωπικό τους, το οποίο θα διατεθεί με την έκδοση σχετικών διαταγών τους προς τις υφιστάμενες μονάδες, προκειμένου να στελεχωθεί άμεσα η ομάδα σύνταξης του ειδικού σχεδίου οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών εξ αιτίας δασικών πυρκαγιών των Δήμων και των Περιφερειών.

Το ειδικό σχέδιο που θα συνταχθεί από την ανωτέρω ομάδα θα πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής :

- Προσδιορισμό και καταγραφή, σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στην παράγραφο 2.7 του παρόντος εγγράφου, κατοικημένων περιοχών του οικείου Δήμου των οποίων ο οικιστικός ιστός διαμοιράζεται με τα διοικητικά όρια αλλού όμορου Δήμου, προκειμένου να είναι εκ των προτέρων γνωστό και αποσαφηνισμένο στο ειδικό σχέδιο του Δήμου, ότι αρμόδιο όργανο για τη λήψη της σχετικής απόφασης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, είναι ο οικείος Περιφερειάρχης, ή ο οικείος χωρικός Αντιπεριφερειάρχης, κατόπιν της εισήγησης του εκάστοτε Αξιωματικού του Πυροσβεστικού Σώματος.
- Προσδιορισμό και καταγραφή σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στην παράγραφο 2.8 του παρόντος εγγράφου, κατοικημένων περιοχών του οικείου Δήμου των οποίων ο οικιστικός τους ιστός διαμοιράζεται μεταξύ των διοικητικών ορίων αλλού όμορου Δήμου ο οποίος υπάγεται διοικητικά σε άλλη Περιφέρεια, έτσι ώστε να είναι εκ των προτέρων γνωστό και αποσαφηνισμένο στο ειδικό σχέδιο του Δήμου ότι αρμόδιο όργανο για τη λήψη της σχετικής απόφασης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών στις περιοχές αυτές είναι ο Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας ή ο νόμιμος Αναπληρωτής του κατόπιν της εισήγησης του εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικού του Πυροσβεστικού Σώματος.

Στις περιπτώσεις που υφίστανται και καταγραφούν κατοικημένες περιοχές από την ομάδα σύνταξης του Δήμου για τις οποίες αρμόδιο όργανο για τη λήψη της σχετικής απόφασης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, είναι ο οικείος Περιφερειάρχης, ή ο οικείος χωρικός Αντιπεριφερειάρχης, ή ο Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας ή ο νόμιμος Αναπληρωτής του, θα πρέπει ο υπεύθυνος για θέματα πολιτικής προστασίας του Δήμου, να ενημερώσει άμεσα τη Δ/ση Πολιτικής Προστασίας της οικείας Περιφέρειας και τους υπεύθυνους για θέματα πολιτικής προστασίας των όμορων Δήμων, προκειμένου να τις λάβουν υπόψη τους κατά την σύνταξη των ειδικών τους σχεδίων¹⁴.

Εν συνέχεια και έχοντας διευκρινισθεί από την ομάδα σύνταξης του Δήμου ζητήματα που αφορούν το αρμόδιο όργανο για τη λήψη της σχετικής απόφασης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου, θα πρέπει να προσδιορισθούν τα κάτωθι:

- Προσδιορισμό και καταγραφή κατοικημένων περιοχών του Δήμου (οικισμοί, πολεοδομικά τμήματα) που ενδέχεται να εφαρμοσθεί μετά από σχετική εισήγηση το μέτρο της **μερικής** οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών λόγω δασικής πυρκαγιάς έχοντας υπόψη ότι συνορεύουν περιμετρικά με δάσος

¹⁴ Ειδικότερα για την Περιφέρεια Αττικής ο προσδιορισμός του αρμοδίου οργάνου για τη λήψη της σχετικής απόφασης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών ενδέχεται να παρουσιάσει δυσκολίες έχοντας υπόψη την έκταση των οικιστικών περιοχών και το διαμοιρασμό τους μεταξύ των διοικητικών ορίων των Δήμων της Αττικής. Στα πλαίσια αυτά θα πρέπει να υπάρξει στενότερη συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ των ομάδων σύνταξης των ειδικών σχεδίων των Δήμων της Αττικής και της ομάδας σύνταξης της Περιφέρειας Αττικής προκειμένου να διευκρινισθεί και καταγραφεί στα ειδικά σχέδια των Δήμων και της Περιφέρειας το ταχύτερο δυνατόν για κάθε μια περιοχή το αρμόδιο όργανο για τη λήψη της σχετικής απόφασης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών.

ή δασική έκταση και δεν υπάρχει εντός του δομημένου περιβάλλοντος συνέχεια σε καύσιμα δασικής προέλευσης.

Για κάθε μια από τις περιοχές που θα καταγραφούν σε αυτή την ενότητα θα προσδιορισθούν και καταγραφούν πιθανοί χώροι καταφυγής των πολιτών που παρέχουν προστασία από επερχόμενη δασική πυρκαγιά, σύμφωνα με τα όσα ενδεικτικά αναφέρονται για το θέμα αυτό στην παράγραφο 2.3 του παρόντος εγγράφου.

- Προσδιορισμό και καταγραφή κατοικημένων περιοχών του Δήμου (οικισμοί, πολεοδομικά τμήματα) που ενδέχεται να εφαρμοσθεί μετά από σχετική εισήγηση το μέτρο της **ολικής** οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών λόγω δασικής πυρκαγιάς έχοντας υπόψη ότι ο οικιστικός τους ιστός έχει δομηθεί κατά το παρελθόν εντός δάσους ή δασικής έκτασης και τα κτίσματα που τις συγκροτούν έχουν μεγάλη εγγύτητα με καύσιμα δασικής προέλευσης.

Για κάθε μια από τις περιοχές που θα καταγραφούν σε αυτή την ενότητα θα προσδιορισθούν και καταγραφούν πιθανοί χώροι καταφυγής των πολιτών που παρέχουν προστασία από επερχόμενη δασική πυρκαγιά, σύμφωνα με τα όσα ενδεικτικά αναφέρονται για το θέμα αυτό στην παράγραφο 2.3 του παρόντος εγγράφου. Νοείται ότι στις περιπτώσεις που η ομάδα σύνταξης δεν θα μπορέσει στις περιοχές που θα καταγραφούν στην ενότητα αυτή, να προσδιορίσει πιθανούς χώρους καταφυγής των πολιτών από επερχόμενη δασική πυρκαγιά ως εναλλακτικό μέτρο όταν τα χρονικά περιθώρια δεν επαρκούν για την έγκαιρη οργάνωση και ασφαλή δρομολόγηση του μέτρου της ολικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης των πολιτών, θα πρέπει να καταγράψει τις περιοχές αυτές ως περιοχές πολύ υψηλού κινδύνου για τους πολίτες από επερχόμενη δασική πυρκαγιά για τις οποίες απαιτείται, εφόσον δεν δρομολογηθεί εγκαίρως η ολική οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση πολιτών, η λήψη εναλλακτικών μέτρων και η άμεση κλιμάκωση των δράσεων των εμπλεκόμενων φορέων για την προστασία της ζωής και της περιουσίας των πολιτών, όπως επίσης και για την διάσωσή τους, εφόσον συντρέχουν λόγοι από την επικείμενη εξέλιξη της δασικής πυρκαγιάς στην περιοχή.

Επίσης για κάθε μια από τις περιοχές που θα καταγραφούν σε αυτή την ενότητα, θα εκτιμηθεί ο αριθμός των κατοίκων που διαμένει με βάση τα δημογραφικά στοιχεία της τελευταίας απογράφης πληθυσμού ή άλλες πληροφορίες που διαθέτει ο Δήμος.

Με βάση τον αριθμό των κατοίκων που διαμένει στις περιοχές αυτές θα πρέπει να προσδιορισθούν τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για την μεταφορά πολιτών (λεωφορεία, κλπ) και οι πιθανοί οδοί διαφυγής τους, στις περιπτώσεις που εφαρμοσθεί το μέτρο της ολικής οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών λόγω δασικής πυρκαγιάς. Για τους παράλιους ή νησιωτικούς Δήμους εφόσον για την οργανωμένη ολική προληπτική απομάκρυνση των πολιτών, ενδέχεται να κριθεί αναγκαία η χρήση πλωτών θαλασσίων μέσων, αυτή θα προσδιορισθεί με βάση τις υποδείξεις των στελεχών του Λιμενικού Σώματος που συμμετέχουν στην ομάδα σύνταξης του ειδικού σχεδίου.

Στο ειδικό σχέδιο του Δήμου η περιγραφή όλων των ανωτέρω μπορεί να γίνει υπό μορφή κειμένου ή πινάκων. Επίσης το ειδικό σχέδιο θα πρέπει να περιλαμβάνει και τα κάτωθι:

- Τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν σε τοπικό επίπεδο για την ενημέρωση των πολιτών πριν και κατά τη διάρκεια της οργανωμένης απομάκρυνσης, συμπεριλαμβανομένων και των ατόμων με κινητικές δυσκολίες ή ειδικές ανάγκες
- Τα επιχειρησιακά έτοιμα προς διάθεση μέσα του Δήμου, καθώς και τα μέσα που δύναται να εξασφαλίσουν μέσω των μνημονίων συνεργασίας ή μέσω ενός μητρώου εκτάκτων αναγκών με ιδιωτικούς φορείς για την μεταφορά πολιτών
- Μητρώο των ατόμων που ανήκουν σε Ευάλωτες Ομάδες (ΑμεΑ, κλπ) και διαβιούν σε κατοικίες που συνορεύουν με δάση ή δασικές εκτάσεις το οποίο θα καταρτισθεί σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στο τρίτο μέρος
- Η επικαιροποιημένη λίστα με τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης για όλες τις υποδομές και εγκαταστάσεις της περιοχής αρμοδιότητας των Δήμων
- Ό,τι άλλο κρίνεται αναγκαίο.

Τέλος, στο Παράρτημα Θ' δύναται να συμπεριληφθούν και χάρτες στους οποίους θα αποτυπώνονται οι οικισμοί και τα σχέδια πόλης του οικείου Δήμου και εφόσον υπάρχει η δυνατότητα θα σημειώνονται στους χάρτες αυτούς οι χώροι καταφυγής των πολιτών λόγω δασικών πυρκαγιών ή ότι άλλη πληροφορία διαθέτει ο Δήμος που θα συμβάλει στην υλοποίηση της δράσης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πληθυσμού.

Διευκρινίζεται ότι το μνημόνιο ενεργειών των οργάνων του Δήμου (Δήμαρχος, Αντιδήμαρχος, κλπ.) και των οργανικών μονάδων του Δήμου για την υλοποίηση της δράσης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, το οποίο έχει ήδη συνταχθεί ως Παράρτημα Β2 στα Σχέδια Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξ Αιτίας Δασικών Πυρκαγιών των Δήμων, όπως αυτά συντάχτηκαν βάσει του 3480/11-05-2022 εγγράφου της ΓΓΠΠ, θα πρέπει να προσαρτηθεί στο Παράρτημα Θ ως Παράρτημα Θ1.

Το ειδικό Παράρτημα Θ' με τίτλο «ΕΙΔΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ» με τα ανωτέρω περιεχόμενα, εγκρίνεται από τον Δήμαρχο.

Η σύνταξη και έγκριση των ειδικών Παραρτημάτων Θ των Σχεδίων Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξ Αιτίας Δασικών Πυρκαγιών των Δήμων θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί και αποσταλεί άμεσα στην οικεία Περιφέρεια το ταχύτερο δυνατόν.

Οι Δήμοι, μετά την έγκριση των ειδικών Παραρτημάτων Θ' τα κοινοποιούν άμεσα και στους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς σε επίπεδο Δήμου προς ενημέρωση.

4.2 Ειδικά Σχέδια Οργανωμένης Προληπτικής Απομάκρυνσης Πολιτών των Περιφερειών

Οι Περιφέρειες της χώρας, μετά τη λήψη των Ειδικών Σχεδίων Οργανωμένης Προληπτικής Απομάκρυνσης Πολιτών λόγω δασικών πυρκαγιών των οικείων Δήμων, καλούνται να προσαρτήσουν στα Σχέδια Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξ Αιτίας Δασικών Πυρκαγιών των Περιφερειών με την κωδική ονομασία "ΙΟΛΑΟΣ", ειδικό Παράρτημα Ε με τίτλο «ΕΙΔΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ» στο οποία θα περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- Κατάλογο κατοικημένων περιοχών των οποίων ο οικιστικός τους ιστός διαμοιράζεται μεταξύ των διοικητικών ορίων των δυο όμορων Δήμων που ανήκουν διοικητικά στην ίδια Περιφέρεια, όπως αυτές έχουν προσδιοριστεί από τους οικείους Δήμους
- Δράσεις υποστήριξης των Δήμων στην υλοποίηση της δράσης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, όταν η δράση εκτελείται από τους Δήμους
- Μνημόνιο ενεργειών των οργάνων της Περιφέρειας (Περιφερειάρχης, Αντιπεριφερειάρχης, κλπ.) και των οργανικών μονάδων της Περιφέρειας για την υλοποίηση της δράσης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών
- Τα επιχειρησιακά έτοιμα προς διάθεση μέσα της Περιφέρειας, καθώς και τα μέσα που δύναται να εξασφαλίσουν μέσω των μνημονίων συνεργασίας ή μέσω ενός μητρώου εκτάκτων αναγκών με ιδιωτικούς φορείς για την μεταφορά πολιτών
- Τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για την ενημέρωση των πολιτών πριν και κατά τη διάρκεια της οργανωμένης απομάκρυνσης, συμπεριλαμβανομένων και των ατόμων με κινητικές δυσκολίες ή ειδικές ανάγκες για τις περιοχές που αρμόδιο όργανο για τη λήψη της σχετικής απόφασης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, είναι ο οικείος Περιφερειάρχης, ή ο οικείος χωρικός Αντιπεριφερειάρχης.
- Προσδιορισμένους χώρους καταφυγής λόγω δασικών πυρκαγιών, όπως αυτοί έχουν προσδιοριστεί από τους οικείους Δήμους
- Αντίγραφο του μητρώου των ατόμων που ανήκουν σε Ευάλωτες Ομάδες (ΑμεΑ, κλπ) και διαβιούν σε κατοικίες που συνορεύουν με δάση ή δασικές εκτάσεις, όπως αυτό έχει προσδιοριστεί από τους οικείους Δήμους για τις περιοχές που αρμόδιο όργανο για τη λήψη της σχετικής απόφασης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, είναι ο οικείος Περιφερειάρχης, ή ο οικείος χωρικός Αντιπεριφερειάρχης.
- Ό,τι άλλο κρίνεται αναγκαίο

Επίσης, στο Παράρτημα Ε΄ δύναται να συμπεριληφθεί και χαρτογραφικό υλικό ή ό,τι άλλη πληροφορία διαθέτει η Περιφέρεια που θα συμβάλει στην υλοποίηση της δράσης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πληθυσμού για τις περιοχές που αρμόδιο όργανο για τη λήψη της σχετικής απόφασης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, είναι ο οικείος Περιφερειάρχης, ή ο οικείος χωρικός Αντιπεριφερειάρχης.

Για τη σύνταξη των ειδικών Παραρτημάτων Ε, θα πρέπει, μετά τη λήψη των Ειδικών Σχεδίων Οργανωμένης Προληπτικής Απομάκρυνσης Πολιτών λόγω δασικών πυρκαγιών των οικείων Δήμων, με ευθύνη των Περιφερειάρχων να συγκροτηθεί άμεσα ομάδα εργασίας, με επικεφαλής τον προϊστάμενο της Δ/σης Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας και μέλη εκπροσώπους των κατά τόπους αρμόδιων αστυνομικών, πυροσβεστικών, υγειονομικών (εκπρόσωπο παραρτήματος ΕΚΑΒ, Κέντρου Υγείας, κλπ) και λιμενικών αρχών σε επίπεδο Περιφέρειας.

Διευκρινίζεται ότι το μνημόνιο ενεργειών των οργάνων της Περιφέρειας (Περιφερειάρχης, Αντιπεριφερειάρχης, κλπ) και των οργανικών μονάδων της Περιφέρειας για την υλοποίηση της δράσης της οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης πολιτών, όπως έχει ήδη συνταχθεί στο Παράρτημα Β στα Σχέδια Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξ Αιτίας Δασικών Πυρκαγιών των Περιφερειών, θα πρέπει να προσαρτηθεί στο Παράρτημα Ε ως Παράρτημα Ε1.

Το ειδικό Παράρτημα Ε με τίτλο «ΣΧΕΔΙΟ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ» με τα ανωτέρω περιεχόμενα, εγκρίνεται από τον Περιφερειάρχη.

Οι Περιφέρειες, μετά την έγκριση των ειδικών Παραρτημάτων Ε τα κοινοποιούν άμεσα στους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς σε επίπεδο Περιφέρειας.

Για τις περιοχές που απαιτείται η λήψη της απόφασης από τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας ή το νόμιμο Αναπληρωτή του, εφόσον προσδιορισθούν, θα πρέπει να ενημερωθεί εγγράφως με ευθύνη των Δ/σεων Πολιτικής Προστασίας, ο Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας και ο νόμιμος Αναπληρωτής του έτσι ώστε να τις γνωρίζει εκ των προτέρων.

Η σύνταξη και έγκριση των ειδικών Παραρτημάτων Ε των Σχεδίων Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξ Αιτίας Δασικών Πυρκαγιών των Περιφερειών θα πρέπει να ολοκληρωθεί το ταχύτερο δυνατόν .

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

Η οργανωμένη απομάκρυνση των πολιτών σε περιοχή που τεκμηριωμένα εκτιμάται ότι απειλείται από εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή λόγω δασικών πυρκαγιών, ως δράση Πολιτικής Προστασίας, εντάσσεται στις δράσεις προστασίας **του κοινού**.

Το Αρχηγείο του Πυροσβεστικού Σώματος, το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας και το Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής παρακαλούνται να συμβάλουν άμεσα στην υλοποίηση του παρόντος με την έκδοση σχετικών διαταγών προς τις υφιστάμενες μονάδες, κατά το μέρος που τα αφορά και εμπλέκονται, με ιδιαίτερη αναφορά στην ανάγκη διάθεσης αξιωματικών από τις κατά τόπους αρμόδιες υπηρεσίες τους, στις ομάδες εργασίας που θα συγκροτηθούν από τους Δήμους και τις Περιφέρειες της χώρας για τη σύνταξη των Ειδικών Σχεδίων Οργανωμένης Προληπτικής Απομάκρυνσης Πολιτών, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο παρόν.

Το Υπουργείο Υγείας (Διεύθυνση Επιχειρησιακής Ετοιμότητας Εκτάκτων Καταστάσεων Δημόσιας Υγείας, ΕΚΑΒ) παρακαλείται να συμβάλει στην εφαρμογή του παρόντος, με την κατά τη κρίση του έκδοση σχετικών οδηγιών, κατά το μέρος που εμπλέκεται και έχει αρμοδιότητα, καθώς και σχετικών εντολών προς τις υφιστάμενες μονάδες του, με ιδιαίτερη αναφορά στην ανάγκη διάθεσης στελεχών από τα κατά τόπους αρμόδια παραρτήματα του ΕΚΑΒ ή τις κατά τόπους υγειονομικές μονάδες (Κέντρα Υγείας, κλπ) στις ομάδες εργασίας που θα συγκροτηθούν από τους Δήμους και τις Περιφέρειες της χώρας για τη σύνταξη των Ειδικών Σχεδίων Οργανωμένης Προληπτικής Απομάκρυνσης Πολιτών, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο παρόν.

Τα Υπουργεία Πολιτισμού και Αθλητισμού, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Παιδείας και Θρησκευμάτων παρακαλούνται να συμβάλουν στην εφαρμογή του παρόντος, με την κατά

την κρίση τους έκδοση σχετικών οδηγιών, κατά το μέρος που εμπλέκονται και έχουν αρμοδιότητα, καθώς και σχετικών εντολών προς τις υφιστάμενες μονάδες τους

Το παρόν ως κατευθυντήρια οδηγία για την υλοποίηση δράσεων προστασίας του κοινού ενσωματώνεται στο ΜΕΡΟΣ ΧΙ. ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ ΛΟΓΩ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών με την κωδική ονομασία ΙΟΛΑΟΣ

Στους φορείς που δεν εμπλέκονται άμεσα στην υλοποίηση της ανωτέρω δράσης, η παρούσα κοινοποιείται προς ενημέρωση.

Η πλήρης και έγκαιρη εφαρμογή των μέτρων της παρούσας, είναι αυτονόητο ότι διέπεται από τις περί ευθυνών διατάξεις της σχετικής ανά φορέα νομοθεσίας.

Νοείται ότι κανένας φορέας πολιτικής προστασίας δεν μπορεί να αναθέτει δράσεις (και πολύ περισσότερο αρμοδιότητες) σε άλλους φορείς χωρίς να υπάρχει η απαραίτητη θεσμική βάση.

Η παρούσα ισχύει μέχρι την έκδοση νεότερας σχετικής. Η Δ/νση Σχεδιασμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της Γ.Γ.Π.Π. βρίσκεται στη διάθεση των αποδεκτών του παρόντος για τυχόν πληροφορίες ή διευκρινήσεις

Αντίγραφο της παρούσας θα αναρτηθεί στον ιστοχώρο της Γ.Γ.Π.Π. <http://www.civilprotection.gov.gr>

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

1. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις του Κράτους

α. Γραφεία κ.κ. Γενικών Γραμματέων

β. Δ/νσεις Πολιτικής Προστασίας, με την παράκληση για την άμεση αναπαραγωγή του παρόντος και την αποστολή του σε όλους τους Δήμους της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και ειδικότερα α) στα γραφεία κ.κ. Δημάρχων, β) στους υπευθύνους Πολιτικής Προστασίας,.

2. Περιφέρειες του Κράτους

α. Γραφείο κ. Περιφερειάρχη

β. Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας με την παράκληση για την αναπαραγωγή της παρούσας και την αποστολή της στα γραφεία κ.κ. Αντιπεριφερειάρχων και Τμημάτων Πολιτικής Προστασίας των Περιφερειακών Ενοτήτων

3. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

α. ΓΕΕΘΑ/Α6 (Email: a6.disres-humaid@hndgs.mil.gr)

β. ΓΕΕΘΑ/ΕΘΚΕΠΙΧ (Email: ethkepix@hndgs.mil.gr / ethkepixdm@hndgs.mil.gr)

4. Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.)

α. Δ/νση Γενικής Αστυνόμευσης (Email: generalpolicing.div@hellenicpolice.gr)

β. Δ/νση Τροχαίας (Email: trafficpolice.div@hellenicpolice.gr)

γ. Ενιαίο Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων και Διαχείρισης Κρίσεων (Email: kepihaea@astynomia.gr / eskedk@astynomia.gr)

5. **Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος**
  - α. Προϊστάμενο Κλάδου Επιχειρήσεων (Email: klad.epixeir@psnet.gr)
  - β. Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων και Διαχείρισης Κρίσεων Πυροσβεστικού Σώματος (ΕΣΚΕΔΙΚ) (Email: dioikitiseske@psnet.gr)
  - γ. Δ/ση Δασοπυρόσβεσης (Email: aps.didasop@psnet.gr)
6. **Υπουργείο Υγείας**
  - α. Διεύθυνση Επιχειρησιακής Ετοιμότητας Εκτάκτων Καταστάσεων Δημόσιας Υγείας (Email: ekdy@moh.gov.gr)
  - β. ΕΚΑΒ Γραφείο κ. Προέδρου (Email: gr.proedrou@ekab.gr)
  - ι. Διεύθυνση Ιατρικών Υπηρεσιών (Email: gr.iatrikonypiesion@ekab.gr)
  - ii. ΚΕΠΥ (Email: eske.kepy@ekab.gr)
7. **Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης**
  - α. Γενική Δ/ση Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Email: gdp@yeka.gr)
  - β. Γενική Δ/ση Κοινωνικής Αλληλεγγύης/Διεύθυνση Προστασίας Παιδιού και Οικογενείας (Email: family@yeka.gr, dnikou@ypakp.gr)
8. **Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος**
  - α. Διεύθυνση Επιχειρήσεων (Email: depix@hcg.gr)
  - β. Διεύθυνση Επιχειρησιακών Μέσων (Email: dem@hcg.gr)
  - γ. Διεύθυνση Λιμενικής Αστυνομίας (Email: dla@hcg.gr)
9. **Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων**
Δ/σης Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συντονισμού / Τμήμα Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτου Ανάγκης (Email: psea@minedu.gov.gr)
10. **Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού**
  - α. Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς (Email: pveleni@culture.gr / gda@culture.gr)
  - β. Γενική Διεύθυνση Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων (Email: gdamte@culture.gr)
11. **Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξενοδόχων** (Email: info@hhf.gr) με την παράκληση για την άμεση αναπαραγωγή του παρόντος και την αποστολή του σε όλες τις Ενώσεις Ξενοδόχων μελών της ΠΟΞ
12. **Πανελλήνια Ένωση Λειτουργών Παιδικών Κατασκηνώσεων** (Email: info@pelk.gr) με την παράκληση για την άμεση αναπαραγωγή του παρόντος και την αποστολή του όλα τα μέλη της Ένωσης
13. **Πανελλήνια Ένωση Ιδιοκτητών Κάμπινγκ** (Email: delidimitriou.a@gmail.com) με την παράκληση για την άμεση αναπαραγωγή του παρόντος και την αποστολή του όλα τα μέλη της Ένωσης

ΠΡΟΣ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. **Υπουργείο Εσωτερικών**
  - α. Γραφείο κ. Υπουργού (Email: ypourgou@ypes.gr)
  - β. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού (Email: gram.any@ypes.gr)
  - γ. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Εσωτερικών & Οργάνωσης (Email: genikos@ypes.gr)
2. **Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη**
Γραφείο Αρχηγού Ελληνικής Αστυνομίας (Email: chief@astynomia.gr)
3. **Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας**
Γραφείο Αρχηγού Πυροσβεστικού Σώματος (Email: arxhgos.ps@psnet.gr / ypasparx@psnet.gr)

- 4. Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής**
Γραφείο Αρχηγού Λιμενικού Σώματος και Ελληνικής Ακτοφυλακής (Email: als@hcg.gr)
- 5. Υπουργείο Τουρισμού**
  - α. Γραφείο κ. Υπουργού (Email: minister@mintour.gr)
  - β. Γραφείο κας Υφυπουργού (Email: deputyminister@mintour.gr)
- 6. Υπουργείο Εξωτερικών**
Μονάδα Διαχείρισης Κρίσεων (Email: mdk@mfa.gr)
- 7. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας**
  - α. Γραφείο κ. Υπουργού (Email: minister.secretary@mod.mil.gr)
  - β. Γραφείο κ. Αρχηγού ΓΕΕΘΑ (Email: a.geetha@hndgs.mil.gr)
- 8. Υπουργείο Υγείας**
  - α. Γραφείο κ. Υπουργού (Email: minister@moh.gov.gr)
  - β. Γραφείο κας Γενικής Γραμματέως Δημόσιας Υγείας (Email: secretary.gen.dy@moh.gov.gr)
- 9. Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης**
  - α. Γραφείο κ. Υπουργού (Email: yπουργος_erg@yeka.gr)
  - β. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας (Email: ggp@yeka.gr)
- 10. Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού**
  - α. Γραφείο κας Υπουργού (Email: minoff@culture.gr)
  - β. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα ΥΠΠΟΑ (Email: gsecoff@culture.gr)
- 11. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας**
  - Γραφείο κ. Υπουργού (Email: secmin@ypen.gr)
  - Γραφείο κ. Υφυπουργού (Email: secdepmin.envr@ypen.gr)
  - Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Δασών (Email: ggdason@ypen.gr)
- 12. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων**
  - α. Γραφείο κας Υπουργού (Email: minister@minedu.gov.gr)
  - β. Γενική Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού, Προγραμματισμού και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Email: gdaskalogiannis@minedu.gov.gr)
- 13. Ένωση Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝ.Π.Ε.)** (Email: info@enpe.gr)
- 14. Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.)** (Email: info@kede.gr)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού
3. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας